سال (18) اربع 10 ڊسمبر 2025ع 18 جمادي الثاني 1447هه صفحا 6 - ملهه 30 رپيا شمارو (80)

THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN

هڪئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار

THE DAILY IBRAT Hyderabad

روزاني عبرت حيدرآباد

68 Years 1958 - 2025

Regd: NO -2430-B

Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8

سال (94) اربع 10 ڊسمبر 2025ع 18 جمادي الثاني 1447هه صفحا 6 - ملهه 30 رپيا شمارو (117)

website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

Daily Ibrat Karachi Wednesday 10th December 2025

اقتصادي رابطا ڪميٽي پاران شهرين تي واڌو بار وجهڻ جي منظوري، نيپرا پاران بجلي اگهه وڌائي ڇڏيا

ناڻي واري وزير محمد اورنگزيب جي صدارت هيٺ اجلاس ۾ اي سي سي آئل مارڪيٽنگ ڪمپنين ۽ ڊيلرز جي مارجن ۾ واڌ جي منظوري ڏني وئي

پيٽرول ۽ ڊيزل جي اگهن ۾ في ليٽر 2 رپيا 56 پيسا تائين واڌو بار پوندو، هڪ رپيو 28 پيسا في ليٽر جو واڌو بار فوري طور تي منتقل ٿيندو

پيٽرول جي في ليٽر تي او ايم سي مارجن هڪ رپيو 22 پيسا تائين وڌي ويندو، ڊيزل جي في ليٽر تي ڊيلرز جي ڪميشن ۾ هڪ رپيو 34 پيسا جي واڌ ٿي ويندي

پيٽروليم شين تي ڊيلرز ۽ او ايم سيز مارجنز ۾ 5 کان 10 سيڪڙو وچ ۾ واڌ منظور ڪئي وئي، مارجن ۾ اڌ واڌ فوري طور، اڌ ڊجيٽلائيزيشن سان مشروط هوندي

نيپرا ٽن مهينن جي ايڊجسٽمينٽ تحت بجلي جي اگهه ۾ 33 پيسا في يونٽ واڌ جو اعلان ڪري ڇڏيو، اها واڌ هلندڙ سال جي پهرين ٽن مهينن جي ايڊجسٽمينٽ تحت ڪئي وئي

اسلام آباد (مانيٽرنگ ڊيسڪ) اقتصادي رابطا ڪميٽي شهرين تي واڌو بار وجهڻ جي منظوري ڏني ڇڏي، او ايم سي مارجن 1.22 رپين تائين وڌي ويندو. ناڻي واري وزير محمد اورنگزيب جي صدارت هيٺ اجلاس ۾ شهرين تي واڌو بار وجهڻ جي منظوري ڏني وئي. ڏنل موجب اي سي سي آئل
بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 2

اقليتن بابت قومي ڪميشن ايڪٽ 2025ع جو لاڳو ٿيڻ حڪومت جي ان ويڙهه جي هڪ اهم ڪڙي آهي

دنيا جي ڪيترن ئي خطن ۾ غيرملڪي قبضن سبب ڪروڙين انسان محرومي ۽ ناانصافي جي منهن ۾ ڏنل رهيا آهن

اسلام آباد (اي پي پي) نائب وزيراعظم ۽
بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

نيب کي مڪمل ادارجاتي آزادي حاصل آهي ۽ شفافيت سان پنهنجو ڪم جاري رکي: شهباز شريف

اقتصادي ترقي ۾ فيلڊ مارشل عاصم منير جي مدد جو اهم ڪردار آهي: وزيراعظم

اهو وقت پري ناهي جڏهن پاڪستان پنهنجي قرضن مان مڪمل طور تي نجات حاصل ڪري معاشي طور تي پاڻ ڀرو ٿيندو

وزيراعظم هائوس ۾ بدعنواني جي خاتمي جي عالمي ڏهاڙي جي حوالي سان تقريب، وزيراعظم خاص مهمان جي حيثيت سان شريڪ

وزيراعظم پاران ماليـاتي بدعنواني کي ختم ڪرڻ لاءِ قدمن کي وڌيڪ منظم انداز ۾ جاري رکڻ جو عزم جو ورجاءُ

پاڪستاني نوجوانن جو انڊونيشيا ۾ ... وزيراعظم شهباز شريف جو تقريب کي خطاب

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم شهباز شريف چيو آهي ته پاڪستان معاشي استحڪام جي ماليـاتي قسط جاري ڪري ...
بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 2

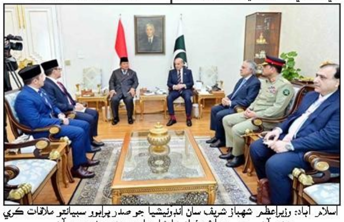

اسلام آباد: وزيراعظم شهباز شريف سان انڊونيشيا جو صدر پرابوو سبيانتو ملاقات ڪري رهيو آهي، سي ڊي ايف فيلڊ مارشل عاصم منير پڻ موجود آهي

چين ۾ رشوت وٺڻ تي اڳ اداري جي اڳوڻي جنرل منيجر کي ڦاهي ڏني وئي

بيجنگ (اي پي پي) چين ۾ هوارونگ جي اڳوڻي مئنيجر کي 11 آرب يوان رشوت ... ڦاهي ڏني وئي
بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وزيراعظم شهباز شريف نيب جي چيئرمين کي ... ڏيندي

وفاقي وزير قيصر شيخ سان چين جي وفد جي ملاقات

پاڪستان ۾ اربين ڊالرن جي سيڙپڪاري جي امڪانن تي ڳالهيون

ملڪ ۾ معاشي استحڪام ۽ بهتر سيڙپڪاري ماحول پيدا ٿي چڪو آهي: قيصر شيخ

اسلام آباد (اي پي پي) وفاقي وزير برائي بورڊ آف انويسٽمينٽ قيصر احمد شيخ سان ...
بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

نوان صوبا ٺاهڻ لاءِ قومي اسيمبلي ۾ اتفاق راءِ موجود آهي: بلاول ڀٽو

قومي اسيمبلي ۾ نوان صوبا ٺاهڻ لاءِ اڳ ئي ڪجهه علائقن تي گڏيل موقف موجود آهي، 20 نوان صوبا ٺاهڻ بدران اڳ ۾ انهن علائقن ۾ عملدرآمد ڪيو وڃي: پ پ چيئرمين

ان وقت پ پ وٽ قومي اسيمبلي ۾ اڪثريت نه هئي، جڏهن نوان صوبا ٺاهڻ تي فيصلو ڪيو ويو هو، پارٽي جي پنهنجي تجويزن تي عملدرآمد جلد ٿيڻ گهرجي: لاهور ۾ صحافين سان ڳالهيون

لاهور (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري چيو آهي ته نوان صوبا اڳ ۾ اتي ٺاهيا ويندا، جتي اتفاق راءِ موجود هجي. لاهور ۾ سينيئر صحافين سان گفتگو ڪندي بلاول ڀٽو زرداري چيو ته قومي اسيمبلي ۾ نوان صوبا ٺاهڻ لاءِ اڳ ئي ڪجهه علائقن تي گڏيل موقف موجود آهي. 20 نوان صوبا ٺاهڻ بدران اڳ ۾ انهن علائقن ۾ عملدرآمد ڪيو وڃي جتي اتفاق
بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

لاهور: پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري گورنر هائوس ۾ پارٽي جي چونڊيل نمائندن ۽ ٽڪيٽ هولڊرن کي خطاب ڪري رهيو آهي

بي آءِ ايس پي ۾ شفاف نظام اسان جي اولين ترجيح آهي: روبينه خالد

شفافيت، ڊيجيٽلائيزيشن ۽ احتساب مضبوط پاڪستان جو بنياد آهي: چيئرپرسن بي آءِ ايس پي

بدعنواني ملڪ جي ترقي ۽ سچ ڪي ... گهڻي رڪاوٽ آهي، ان جي خاتمي لاءِ ...

اسلام آباد (اي پي پي) بي آءِ ايس پي جي چيئرپرسن روبينه خالد چيو آهي ته شفافيت، ڊيجيٽلائيزيشن ...
بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

سرڪاري ادارا ملڪ ۾ انساني حقن جي تحفظ لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪن: صدر آصف زرداري

سول سوسائٽي، ميڊيا، غيرسرڪاري تنظيمن ۽ شهرين کي انساني حقن لاءِ گڏيل سهڪار ڪرڻ گهرجي

اسان سمورن شهرين جي آزادي، وقار ۽ خودمختياري جي تحفظ لاءِ پنهنجون ڪوششون جاري رکيون آهن

اسلام انساني وقار، هر ڪنهن جي احترام ۽ سمورن انسانن جي آزادي ۽ برابري کي تمام گهڻي اهميت ڏئي ٿو

اسلام آباد (اي پي پي) صدر آصف علي زرداري چيو آهي ته سرڪاري ادارا، سول سوسائٽي، ميڊيا، غيرسرڪاري تنظيمن ۽ شهرين کي انساني حقن جي تحفظ ۽ فروغ لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪن
بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

پاڪستاني معيشت کي مستحڪم ڪرڻ ۾ ... سعودي سيڙپڪاري جي بحالي ضروري آهي: گورنر سنڌ

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گورنر سنڌ ڪامران ٽيسوري ...
بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

پاڪستان ۽ انڊونيشيا وچ ۾ مختلف شعبن ۾ سهڪار وڌائڻ لاءِ معاهدن تي اتفاق

ٻنهي ملڪن ۾ پاڪستاني ڊاڪٽرن، ميڊيڪل پروفيسرز ۽ ماهرن کي انڊونيشيا موڪلڻ تي اتفاق ڪيو ويو

انڊونيشيا جي صدر جو 7 سالن کانپوءِ پاڪستان جو پهريون دورو آهي، پاڪستان جا 75 سال پورا ٿيا آهن: وزيراعظم

پاڪستان ۽ انڊونيشيا مختلف شعبن ۾ سهڪار جي مضبوط بنيادن لاءِ ڪيترن ئي معاهدن ۽ مفاهمتي يادداشتن تي صحيحون

اسلام آباد (اي پي پي) پاڪستان ۽ انڊونيشيا جي وچ ۾ ... ميڊيڪل پروفيسرز ۽ ماهرن کي انڊونيشيا ...
بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: پاڪستان ۽ انڊونيشيا جي وچ ۾ ٿيل معاهدن تي صحيحون ڪيون پيون وڃن

انڊونيشيا: 7 ماڙ عمارت ۾ باهه لڳڻ سبب 20 ڄڻا فوت

جڪارتا (اي پي پي) انڊونيشيا جي گادي واري هنڌ جڪارتا ۾ هڪ 7 ماڙ عمارت ۾ باهه لڳڻ سبب 20 ڄڻا فوت ٿي ويا
بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

چيف آف ڊفينس فورسز جي انڊونيشيا جي صدر سان ملاقات، دفاعي سهڪار تي ڳالهيون

ملاقات ۾ گڏيل دلچسپي جي معاملن، علائقائي سيڪيورٽي جي صورتحال تي خيالن جي ڏي وٺ

راولپنڊي (اي پي پي) فيلڊ مارشل سيد عاصم منير ...
بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

ورلڊ بئنڪ مشن جي وفد جي سيد ناصر حسين شاهه سان ملاقات

ڪراچي جي ميگا سٽي آهي ۽ ان جا مسئلا به وڏا آهن: ناصر شاهه

ورلڊ بئنڪ جي شراڪت سان جاري منصوبن ۾ نمايان تيزي آئي آهي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ورلڊ بئنڪ مشن جي وفد سنڌ جي سينيئر وزير ...
بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

بدعنواني کي سماج جي ترقي، انصاف ۽ وڏي رڪاوٽ آهي: محمد بخش مهر

هڪ مضبوط، ايمانداري ۽ نمونيدار نظام ئي عوام جو اعتماد بحال ڪري سگهي ٿو

بهترين ترجيح اها آهي ته هر ڪاتي ۽ احتساب جي ادارتي نظام کي مضبوط ڪيو وڃي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) انسداد بدعنواني جي وزير سردار محمد بخش مهر ...
بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ ليـاقت علي خان رسي تي عام موڪل ۽ جيسڪو خلاف قراردادون منظور

جماعت اسلامي جي امن امان بابت قرارداد جي ڪهڙو وزير پاران مخالفت، سنڌ ۾ صورتحال خراب ناهي ...

ايوان شهيد ليـاقت علي خان جي ... تي ڇوڪرين جي نندي عمر ۾ شادي بابت قرارداد منظور

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ اسيمبلي جو اجلاس ...
بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 2

شهر جي گهٽين ۽ پارڪن ۾ منشيات آساني سان ملي ٿي: حسنين چوهان

ماڻ، گلشن سميت ٻين نشي آور شين دڪانن ۽ ڪئبن تي ملي رهيون آهن

ڪراچي (بيورو رپورٽ) حسنين علي چوهان ...
بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ سيف سٽي ڪيمرائن جي مدد سان هٿيار ڊيڪري تي پهرين ڪيس داخل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) پوليس سيف سٽي ...
بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 2

بلوچستان جي پارليامينٽرين وفد جي سنڌ اسيمبلي جي دوري تي شاندار استقبال

ڪراچي (بيورو رپورٽ) بلوچستان جي پارليامينٽرين وفد ...
بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 2

پنجاب اسيمبلي ۾ پي ٽي آءِ ته باني تي پابندي لڳائڻ جي قرارداد منظور

لاهور (مانيٽرنگ ڊيسڪ) پنجاب اسيمبلي ...
بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 2

انڊونيشيا جي صدر جو ... وزيراعظم هائوس پهچڻ تي شاندار استقبال

اسلام آباد (اي پي پي) انڊونيشيا جي صدر ...
بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: اسپيڪر قومي اسيمبلي سردار اياز صادق ۽ ٻيا ڪانفرنس کي خطاب ڪندي

بدين ۾ صوبائي وزير جي عوامي مسئلن جي حل لاءِ کلي ڪچهري منعقد

شهرين صحت، تعليم، روزگار، زرعي جنسن جي اگهن بابت شڪايتن جا ڍير لڳائي ڇڏيا

سيد ناصر شاهه آفيسرن کي سخت هدايتون جاري ڪري عوام جا مسئلا ترجيحي بنيادن تي حل ڪرڻ جا حڪم

کليل ڪچهرين جو مقصد عوام جا مسئلا سندن دروازي تي حل ڪرڻ آهي: ناصر شاهه

بدين (نمائندو) ...
بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 2

بدين: صوبائي وزير ناصر شاهه ضلعي ڪائونسل جي چيئرمين سان گڏ کليل ڪچهري کي خطاب ڪري رهيو آهي

انفارميشن ڪميشن جي معلومات نه ڏيڻ تي ٽائون ڪميٽي ڪوٽري جو آئي او طلب

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ انفارميشن ڪميشن ...
بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 2

ڪراچي ۾ ڪرپشن خلاف عالمي ڏينهن جي موقعي تي آگاهي واڪ

واڪ ۾ سيد ذوالفقار علي شاهه، مريد راهمون، امتياز ابڙو ۽ ٻين جي شرڪت

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 2

وزيراعظم سان آمريڪا ۽ رشيا ۾ پاڪستاني سفيرن جي الڳ الڳ ملاقات

اسلام آباد (اي پي پي) ...
بقايا نمبر 37 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: پراڻي گوليمار علائقي ۾ گولي لڳڻ سبب 15 سالن جو نوجوان قتل

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 2

ڪولمبو: ...

سنڌ حڪومت عالمي تعليمي فنانسنگ اداري کان 10 ملين ڊالر جي گرانٽ حاصل ڪري ورتي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 38 ڏسو صفحو 2

سنڌ ۾ پوليو جا خطرا حد کان وڌي ويا، وزيراعلي سنڌ جي صدارت ۾ پوليو بابت اجلاس

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 39 ڏسو صفحو 2

بدعنواني جا حڪومتي دعوا صرف عوام کي بيوقوف بڻائڻ برابر آهن: سردار عبدالرحيم

ڪراچي (پريس رليز) ...
بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 2

استادن جي عزت، احترام ۽ علم حاصل ڪرڻ ۾ ئي ڪاميابي جو راز آهي: جج

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 2

اسلام آباد: وفاقي وزير ... تاجڪستان جي سفير سان ملاقات ڪري رهيو آهي

شڪارپور ۾ پوليس ۽ ڌاڙيلن وچ ۾ مقابلو، 9 ڌاڙيل مارجي ويا، ٻن ڊي ايس پيز سميت چار اهلڪار زخمي

اسورت گنج ٿاڻي جي حدن ۾ منڇهر شاهه پير وٽ ڌاڙيلن جي موجودگي جي اطلاع تي پوليس پهچي آپريشن ڪيو

ڌاڙيلن جي فائرنگ ۾ ڊي ايس پي سٽي ميدر پارس بڪراڻي، سندن مٽس، ڊي ايس پي ظهور سومرو سميت چار پوليس اهلڪار زخمي ٿي پيا

پوليس جي جوابي ڪارروائي ۾ شهزاد، شهمور، امداد، ساجد، اويس، ياسين، آصف سميت 9 ڌاڙيل مارجي ويا

شڪارپور (رپورٽ) شڪارپور ۾ پوليس ۽ ڌاڙيلن وچ ۾ ...
بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 2

شڪارپور: پوليس مقابلي ۾ مارجي ويل ڌاڙيلن جا لاش ٿاڻي تي پيل آهن

علائقي مان ڌوهن جو خاتمو اسان جو اهم حدف آهي: ايس ايس پي

شڪارپور: ڌاڙيلن سان مقابلي ۾ زخمي ڊي ايس پي ... داخل آهي

ورتي وزير مراد علي شاهه، گهوٽ وزير ۽ آءِ جي سنڌ پاران جوانن جي ساراهه

زخمي ڊي ايس پيز ميدر پارس بڪراڻي، ظهور سومرو ۽ ٻيا اهلڪار سکر اسپتال منتقل

شڪارپور: زخمي ڊي ايس پيز ...
بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 2

پوليس علائقن جو مڪمل گهيرو ڪري وڌيڪ جوابدارن جي ڳولا شروع ڪري ڇڏي

وڏي جي شڪارپور ۾ آپريشن دوران زخمي ٿيندڙ پوليس اهلڪارن کي پيشڪش ...

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 40 ڏسو صفحو 2

پي ٽي آءِ باني جو تڪبر ۽ پاڳل پڻو ختم نٿو ٿئي: مريم اورنگزيب

لاهور (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ...
بقايا نمبر 41 ڏسو صفحو 2

شهرين جون زندگيون بچائڻ سنڌ حڪومت جي پهرين ترجيح آهي: گيانچند ايسراڻي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 42 ڏسو صفحو 2

سي ٽي ڊي پنجاب جون ڪارروايون، "را" سان واسطو رکندڙ 12 دهشتگرد گرفتار

لاهور (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ...
بقايا نمبر 43 ڏسو صفحو 2

حيدرآباد: سينٽ ايليزبيٿ اسپتال کي ڪرسمس جي حوالي سان سينگاريو ويو آهي

ملاقات جي اجازت نه ملڻ تي عمران خان جي ڀينرن جو اڊيالا جيل ٻاهران ڌرڻو

راولپنڊي (مانيٽرنگ ڊيسڪ) ...
بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 2

هن سال شهر جي ترقي تي 70 ارب رپيا خرچ ڪيا پيا وڃن: مرتضيٰ وهاب

شهر ۾ 70 کان 80 لک گيلن اضافي پاڻي جو ڪم جاري آهي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 2

ڪراچي: ميئر مرتضيٰ وهاب ترقياتي اسڪيم جو افتتاح ڪرڻ بعد دعا گهري رهيو آهي

نوابشاهه ۾ هٿياربندن جي فائرنگ ۾ ليڊي پوليس ڪانسٽيبل زخمي، 5 شڪي گرفتار

ڊيوٽي تي ويندڙ رخسانه مشوري کي ٻن موٽرسائيڪل سوار هٿياربندن گوليون هڻي زخمي ڪيو

زخمي کي اسپتال منتقل ڪيو ويو، ايس ايس پي شبير احمد سيٺار پهچي عيادت ڪئي

پوليس تي حملو ناقابل برداشت عمل آهي، 5 شڪي جوابدارن کي هٿيارن سميت گرفتار ڪري ورتو ويو آهي: ايس ايس پي

نوابشاهه (رپورٽ) ...
بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 2

شڪارپور آپريشن ۾ زخمي اهلڪارن کي بهترين علاج ...

سنڌ پوليس هڪ دفعو ٻيهر ثابت ڪري ڇڏيو آهي ته قانون جي عملداري سڀ کان اهم آهي

وزير داخله ضياءَ لنجار ايس ايس پي شڪارپور ۽ پوليس ٽيم کي شاباس ڏني

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ...
بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 2

نوابشاهه ۾ زخمي ليڊي اهلڪار جي ... پوليس جو احتجاج

نوابشاهه: گولين لڳڻ سبب زخمي ٿيل ليڊي پوليس ڪانسٽيبل رخسانه مشوري ...
بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

Daily Ibrat Hyderabad Wednesday 10th December 2025

...ڊاٽا پهرين کان وڌيڪ مضبوط ٿي رهيا آهن. وفاقي وزير چيو ته بورڊ آف انويسٽمينٽ ان جي قيادت ۾ سيڙپڪاريءَ کي هٿي وٺرائڻ، شفافيت، ڪاروباري آسانيون ۽ عالمي سيڙپڪارن لاءِ سازگار ماحول جي فراهمي لاءِ پوريءَ طرح پُرعزم آهي.

بقايا	4	روبينه خالد

۽ احتساب ئي مضبوط پاڪستان جو بنياد آهي. بينظير انڪم سپورٽ پروگرام ۾ شفاف نظام اسان جي اولين ترجيح آهي. بدعنواني خلاف زيرو ٽالرينس پاليسي تي سختي سان عمل پيرا آهيون. بدعنواني جي روڪٿام جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي جاري پنهنجي پيغام ۾ سينيٽر روبينه خالد

...مينيجمينٽ ٽوئنل ڪوآرڊينيٽ ۽ ڏيهي پروجيڪٽ ڊائريڪٽر ڪلڪ شرڪت ڪئي. ملاقات دوران ورلڊ بئنڪ جي تعاون سان جاري ترقياتي منصوبن جي پيشرفت، فيلڊ ورڪ جي رفتار، شهري انفراسٽرڪچر جي بهتري، روڊن، نالن، نيڪال آب ۽ سالڊ ويسٽ آپريشنز جو جامع جائزو ورتو ويو. ناصر حسين شاهه چيو ته ڪراچي هڪ ميگا سٽي آهي ۽ ان جا مسئلا به وڏا آهن پر ورلڊ بئنڪ جي شراڪت سان جاري منصوبن ۾ نمايان تيزي آئي آهي ۽ ڪيترائي منصوبا مڪمل ٿيڻ جي ويجهو پهچي چڪا آهن. هن ٻڌايو ته ڪراچي جي سيفٽي ڪائونز جو گڏيل اجلاس طلب ڪيو ويو آهي جنهن ۾ ورلڊ بئنڪ نمائندا پڻ شرڪت ڪندا. جنهن جي ڪائون چيئرمين

...منشيات جي عادتن ۾ مبتلا ماڻهن جي بحالي لاءِ خاص سرڪاري مرڪز قائم ڪيا وڃن، جيئن انهن کي صحتمند ۽ فعال شهري بڻائي سگهجي. هن چيو ته منشيات جي خاتمي سان ڏوهن ۾ نمايان گهٽتائي اچي سگهي ٿي ۽ شهر جي امن امان جي صورتحال بهتر ٿي سگهي ٿي.

بقايا	9	آصف زرداري

ڪن پاڪستان جو آئين هر شهري کي ذات، نسل، مذهب يا رنگ جي فرق کانسواءِ آزادي جي ضمانت ڏئي ٿو. پاڪستان حڪومت انساني حقن جي تحفظ ۽ فروغ جي لاءِ پرعزم آهي ۽ سمورن شهرين جي آزادي، وقار ۽ خودمختياري جي تحفظ جي لاءِ پنهنجون ڪوششون جاري رکيون آهن

Oil & Gas Development Company Limited

ogdcl the energy

INVITATION TO E-BID
THROUGH SAP ARIBA DISCOVERY

E-Bids are invited through SAP-ARIBA Discovery for the service/material given below under competitive bidding procedure as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) rules;

SR #	TENDER NUMBER	DESCRIPTION	CLOSING DATE & TIME
1.	OGDCL-FB-CB-PROD-305531602-2025	SMART COMPLETIONS WITH ACCESSORIES AND SERVICES	12.01.2026 At 1100 Hrs

EXTENSION IN BID CLOSING & OPENING DATE

2. Reference our Tender Notice(s) published in newspapers on 26.10.2025, 15.11.2025, 24.11.2025 and 02.12.2025, it is notified that the bid submission/opening dates of the following cases are extended as follows:

SR #	TENDER NO	DESCRIPTION	REVISED CLOSING DATE & TIME
1.	OGDCL-SCM-LBB-CNESS-OGTI-301096646-2025	RENOVATION OF OGTI HOSTEL ROOMS WITH ATTACHED BATHROOMS (32 Nos.), INCLUDING CORRIDORS (03 Nos.), IN THE OFFICER'S WING, I-9, ISLAMABAD	15.12.2025 At 1130 Hrs
2.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-SYS-60-3336-303807291-2025	POST IMPLEMENTATION REVIEW OF SAP	16.12.2025 At 1030 Hrs

3. Bidders who have already submitted/sent their proposals (bids) may take them back and re-submit the same before the revised closing date and time mentioned above.
4. All bids will be opened 30 minutes after the bids closing date & time.
5. Tender Notice/ detailed instructions are available on PPRA website at www.ppra.org.pk.
6. Tender documents are available online and bids are also required to be submitted online through e-procurement portal at https://ogdcl.com/sap-ariba-tenders or https://discovery.ariba.com/profile/AN01562899621 for details see "Instruction for Bidders Section" of the tender documents.
7. OGDCL reserves the right to accept or reject any bid and to annul the bidding process and reject all the bids as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) Rule-33.

General Manager
(Supply Chain Management)
Oil & Gas Development Company Limited
OGDCL Headquarters, Plot 03, F-6/G-6, Jinnah Avenue, Blue Area Islamabad-Pakistan

No. 328/30

LARGEST TAX PAYER COMPANY OF THE NATION — WE EXPLORE PROSPERITY

سنڌ انسٽيٽيوٽ آف فزيڪل ميڊيسن اينڊ ريهبليٽيشن
ڊپارٽمينٽ آف امپاورمينٽ آف پرسنز وٿ ڊس ايبلٽيز گورنمينٽ آف سنڌ

واڪن لاءِ ڪوٽ (IFB)/ٽينڊر گهرائڻ لاءِ نوٽيس (NIT)

No. SIPM&R/PD/2025-26/90-93 Dated: 09-12-2025

سنڌ انسٽيٽيوٽ آف فزيڪل ميڊيسن اينڊ ريهبليٽيشن (SIPM&R)، ڪراچي ايس آر بي سان سيلز ٽيڪس ۽ انڪم ٽيڪس لاءِ ايف بي آر وٽ رجسٽرڊ ۽ پاڪستان انجنيئرنگ ڪائونسل سان (جتي لاڳو ٿيندو هجي) چڱي ساک وارن انجنيئرنگ فرمز/ وينڊرز/واڪ ڏيندڙن کان جيڪي هيٺ ڄاڻايل معيار تي پورو لهندا هجن تن کان E-PAK اڪيوزيشن اينڊ ڊسپوزايبل سسٽم (EPADS) تحت E-واڪ گهرائجن ٿا.

نمبر	حوالو نمبر.	واڪ جو نالو	طريقڪار
.i	SIPM&R/PD/2025-26/ ADP/-725/90	ADP اسڪيم نمبر 725 تحت سيٽلائيٽ سينٽر، لاڙڪاڻو SIPM&R لاءِ مشينري / سامان / مواد ۽ ٻين شين جي خريداري، جنهن جو نالو "حيدرآباد، ايس.بي.اي، سکر ۽ لاڙڪاڻو، سنڌ ۾ ڊي اي پي ڊي فزيڪل ميڊيسن ريهيبليٽيشن آٽزم سينٽر ۽ الائيڊ سهولتن جي تعمير" رکيو ويو آهي.	سنگل اسٽيج-ون اينويلپ رول 46(1)
.ii	SIPM&R/PD/2025-26/ ADP/-725/91	ADP اسڪيم نمبر 725 تحت سيٽلائيٽ سينٽر، لاڙڪاڻو SIPM&R لاءِ فرنيچر ۽ فڪسچر جي خريداري، جنهن جو نالو "حيدرآباد، ايس.بي.اي، سکر ۽ لاڙڪاڻو، سنڌ ۾ ڊي اي پي ڊي فزيڪل ميڊيسن ريهيبليٽيشن آٽزم سينٽر ۽ الائيڊ سهولتن جي تعمير" رکيو ويو آهي.	سنگل اسٽيج-ون اينويلپ رول 46(1)
.iii	SIPM&R/PD/2025-26/ ADP/-725/92	ADP اسڪيم نمبر 725 تحت "حيدرآباد، ايس.بي.اي، سکر ۽ لاڙڪاڻو، سنڌ ۾ ڊي اي پي ڊي فزيڪل ميڊيسن ريهيبليٽيشن آٽزم سينٽر ۽ الائيڊ سهولتن جي تعمير" جي نالي سان سيٽلائيٽ سينٽر، لاڙڪاڻو SIPM&R لاءِ آئي ٽي سامان ۽ هارڊويئر جي خريداري.	سنگل اسٽيج-ون اينويلپ رول 46(1)
.iv	SIPM&R/PD/2025-26/ ADP/-725/93	ADP اسڪيم نمبر 725 تحت "حيدرآباد، ايس بي اي، سکر ۽ لاڙڪاڻو، سنڌ ۾ ڊي اي پي ڊي فزيڪل ميڊيسن ريهيبليٽيشن آٽزم سينٽر ۽ الائيڊ سهولتن جي تعمير" جي نالي سان سيٽلائيٽ سينٽر، لاڙڪاڻو SIPM&R لاءِ انسٽاليشن سان گڏ وال مائونٽڊ انورٽر اي سي يونٽ 1.5 ٽن جي خريداري.	سنگل اسٽيج-ون اينويلپ رول 46(1)

واڪ دستاويزن جا تفصيل ۽ شرط ۽ ضابطا /#/https://portalsindh.eprocure.gov.pk يا www.sipmr.edu.pk تان ڏسي/ ڊائون لوڊ ڪري سگهجن ٿا.

اليڪٽرانڪ واڪ فقط EPADS معرفت جمع ڪرايا ويندا. هٿرادو واڪ وصول نه ڪيا ويندا. خواهشمند واڪ ڏيندڙ پنهنجي پاڻ کي EPADS سسٽم تي رجسٽرڊ ڪن https://portalsindh.eprocure.gov.pk/#/supplier/registration تي اليڪٽرانڪ واڪ جمع ڪرائڻ جي لاءِ.

واڪ دستاويز تيار ڪري EPADS تي 30 ڊسمبر، 2025 تائين صبح 11:30 وڳي تائين لازمي جمع ڪرايا وڃن. ٽينڊر في 10000 رپيا (ناقابل واپسي) ۽ واڪ سيڪيورٽي جو 2% (02 سيڪڙو) جيڪو واڪ جي ڪل ويليو سان پروڪيورمينٽ ڊپارٽمينٽ سيڪنڊ فلور بلاڪ-A سنڌ انسٽيٽيوٽ آف فزيڪل ميڊيسن اينڊ ريهبليٽيشن سامهون SIUT ويجهو مجاهد مسجد چاند بي بي روڊ ڪراچي تي آخري تاريخ کان پهرين E-واڪ جمع ڪرايا وڃن. ساڳئي ڏينهن (i) 12:00 ڪلاڪ (ii) 12:05 ڪلاڪ (iii) 12:10 ڪلاڪ، (iv) 12:15 ڪلاڪ تي کوليا ويندا. واڪ سيڪيورٽي جي ڪاپي انسٽريومينٽس نمبر سان EPADS سسٽم تي جمع ڪرائي وڃي.

نوٽ:

a. ڪنهن به سوال لاءِ E-واڪن بابت پروڪيورمينٽ ڊپارٽمينٽ نمبر 021 9921 6210 تي رابطو ڪندا.
b. ڪنهن اڻٽندڙ صورتحال يا حڪومت پاران عام موڪل ٿيڻ جي صورت ۾ واڪ ورندڙ ڪم ڪار واري ڏينهن تي ساڳئي هنڌ ۽ وقت تي کوليا ويندا.
c. خريدار ڪنهن به واڪ/ سمورن واڪن کي صوبائي لاڳاپيل ايس پي پي رولز 2010 تحت رد ڪرڻ جو حق محفوظ رکي ٿو.
d. ڪنهن به مشڪلات جي صورت ۾ واڪ ڏيندڙ EPADS جي هيلپ لائين تي آفيس وقت دوران رابطو ڪري سگهن ٿا. 051-111-137-237

پروفيسر. ڊاڪٽر نبيلا نجم سومرو
ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر

INF-KRY 4150-25
I WORK FOR SINDH
www.iwork4sindh.com
JOB PORTAL BY INFORMATION DEPARTMENT

سامهون SIUT ويجهو مجاهد مسجد ، چاند بي بي روڊ، ڪراچي.
فون نمبر: 14-6212-9921-21-92+ يو آر ايل: www.sipmr.edu.pk

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل

ڪرپشن خلاف جنگ- رڳو نعرا نہ، عملي قدم گهرجن
صفحو 4

محمود شام
نئين دفاعي نظام سان اوچي اڏام!
صفحو 4

سنڌ پهتل پرديسي پکي ۽ تحرڪ ۾ آيل شڪاري!
شاهد گل سمون
صفحو 4

اعجاز ممنائي
اقتدار بابت مفڪرن جا فڪر پريا نُڪتا...!
صفحو 4

سکر ۾ قومي احتساب بيورو ۽ ضلعي انتظاميا جي گڏيل تعاون سان اينٽي ڪرپشن ڏي ريلي

بدعنواني خلاف نوجوانن سان گڏ: روشن مستقبل جي تعمير واري عنوان هيٺ عوامي آگاهي ريلي ڪڍي وئي

ريلي جو مقصد عوام ۾ بدعنواني خلاف آگاهي پيدا ڪرڻ آهي، بدعنواني هڪ ناسور آهي ۽ قوم جي ترقي ۾ وڏي رڪاوٽ آهي: بشريٰ منصور

چيئرمين نيب جي هدايتن تي بدعنواني خلاف عالمي ڏينهن جي مناسبت سان عوامي آگاهي هفتو ملهائي رهيا آهيون: عمران علي

سکر(بيورو رپورٽ) 9 ڊسمبر تي بدعنواني جي عالمي ڏينهن جي موقع تي قومي احتساب بيورو (NAB)سکر ۽ ضلعي انتظاميا جي گڏيل تعاون سان "بدعنواني خلاف نوجوانن سان گڏ: روشن مستقبل جي تعمير" واري عنوان هيٺ جناح مونسپل اسٽيڊيم سکر کان سکر پريس ڪلب تائين عوامي آگاهي ريلي ڪڍي وئي. ريلي جي اڳواڻي ايڊيشنل ڊپٽي ڪمشنر سکر بشريٰ منصور ڊائريڪٽر اويئرنيس اينڊ پريوينشن نيب سکر عمران علي منگريو ۽ اسسٽنٽ ڪمشنر سکر سٽي ساره فراز ڪري رهيا هئا. ان موقعي تي ميڊيا سان ڳالهائيندي ڊائريڪٽر نيب سکر عمران علي ايڊيشنل ڊپٽي ڪمشنر کو سکر بشريٰ منصور ۽ اسسٽنٽ ڪمشنر سکر سٽي ساره فراز چيو ته ريلي جو مقصد عوام ۾ بدعنواني خلاف آگاهي پيدا ڪرڻ آهي. انهن چيو ته بدعنواني هڪ ناسور آهي ۽ قوم جي ترقي ۾ وڏي رڪاوٽ آهي، ان جي خاتمي لاءِ سڀني کي گڏيل ڪوششون ڪرڻيون پونديون. انهن چيو ته سول سوسائٽي کي گهرجي ته هو بدعنوان عناصر جي نشاندهي ڪري ته جيئن انهن خلاف فوراً قانوني ڪارروائي عمل ۾ آڻي سگهجي. ڊائريڪٽر نيب عمران علي چيو ته چيئرمين نيب جي هدايتن تي بدعنواني خلاف عالمي ڏينهن جي مناسبت سان عوامي آگاهي هفتو ملهائي رهيا آهيون. هن ٻڌايو ته آگاهي هفتي دوران مختلف اسڪولن ۽ ڪاليجن ۾ شاگردن ۽ شاگرديائين کي بدعنواني خلاف شعور ڏيڻ لاءِ سيمينار ڪرايا ويندا. ريلي جي ٻين شرڪت ڪندڙن ۾ اسپيشل برانچ سکر جا گروپ آفيسر نديم احمد پلو پرنسپل غلام محمد مهر ميڊيڪل ڪاليج سکر ڊاڪٽر محمد صالح چنا، ڊپٽي ڊائريڪٽر پاڪستان بيت المال شبير ميمڻ تعليم اينٽي ڪرپشن، صحت، پوليس، سوشل ويلفيئر سوشل سيڪيورٽي لوڪل گورنمينٽ، ويمن ڊيوليپمينٽ، پلاٽي آبادي، ليبر صنعت، جنگلات ۽ ٻين کاتن جا آفيسر ۽ نمائندا، گڏوگڏ شاگرد، استاد ۽ سول سوسائٽي جي ماڻهن وڏي تعداد ۾ شرڪت ڪئي

سکر: بدعنواني جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي نيب پاران آگاهي ريلي ڪڍي پئي وڃي

پاڪستان نيوي ريڪروٽمينٽ اينڊ سليڪشن سينٽر سکر جي پڌرائي

سکر(بيورو رپورٽ) پاڪستان نيوي ريڪروٽمينٽ اينڊ سليڪشن سينٽر سکر طرفان جاري ڪيل پڌرائي موجب، پاڪستان نيوي ۾ شارٽ سروس ڪميشن ڪورس 2026-A ذريعي شموليت لاءِ اهل پاڪستاني شهرين کان درخواستون طلب ڪيون آهن..

حيدرآباد ۾ ڪرپشن خلاف عالمي ڏهاڙي جي حوالي سان اينٽي ڪرپشن جو سيمينار

اسانجي معاشري ۾ ڪرپشن ختم ڪرڻ تہ ڏکيو آهي پر اسان گهٽ ۾ گهٽ ڪرپشن کي غلط محسوس ڪرائي سگهون ٿا: آفتاب پلال

آئي ايم ايف جي رپورٽ مطابق پاڪستان جي اشرافيہ جي ٻي پي 410 ارب ڊالرز مان هر سال 7 هزار ارب ڊالر ڪائي رهي آهي

حيدرآباد: ڪرپشن خلاف عالمي ڏهاڙي جي حوالي سان اينٽي ڪرپشن پاران منعقد سيمينار جو ڏيک

مٽياري ۾ بدعنواني کان پاڪ معاشري جي عالمي ڏهاڙي ملهائڻ جي حوالي سان جاڳرتا واڪ ۽ ريلي

ڊپٽي ڪمشنر مٽياري محمد يوسف شيخ ۽ ڊپٽي ڊائريڪٽر اينٽي ڪرپشن جي

بدعنواني معاشري جو هڪ اهڙو ناسور آهي جيڪو ادارن کي سري وانگر کائي ڪوکلو ڪري ڇڏي ٿو: محمد يوسف شيخ

گڏجي جدوجهد ڪرڻ سان ئي ڪرپشن جو رستو روڪي سگهجي ٿو، اسان سڀ گڏجي آواز اٿاريندا سين: عرفان علي ارباب

مٽياري: ڊپٽي ڪمشنر محمد يوسف شيخ اينٽي ڪرپشن جي عالمي ڏهاڙي جي حوالي سان منعقد ريلي جي قيادت ڪندي

جماعت اصلاح المسلمين باڊهہ جي گڏجاڻي ٿي گذري

باڊهہ (ن ع) جماعت اصلاح المسلمين باڊهہ جي هڪ گڏجاڻي ٿي برانچ جي صدر ۽ سرپرست خليفہ معشوق علي مسڻ طاهري جي صدارت ۾ ٿيندڙ گڏجاڻي ۾ خليفہ محمد ايوب بروهي، نور احمد هيسباڻي، وقار احمد پلال ۽ نويد رضا مسڻ شرڪت ڪئي .

ٽنڊوڄام جي گورنمينٽ بوائز پرائمري اسڪول حاجي محمد اسماعيل لاکو ۾ شاندار ثقافتي تقريب

تقريب ۾ شاگردن روايتي سنڌي لباس، اجرڪ ۽ ٽوپي پائي صوبي جي ثقافت کي پرپور انداز ۾ پيش ڪيو

ثقافتي ڏينهن ملهائڻ سان نئين نسل کي پنهنجي روايتن ۽ قديم ثقافت سان جڙڻ جو موقعو ملي ٿو: اختر آرائين

اهڙيون سرگرميون نہ رڳو شاگردن ۾ اعتماد وڌائين ٿيون پر پنهنجي سڃاڻپ ۽ ورثي تي فخر ڪرڻ جو احساس بہ پيدا ڪنديون آهن

ٽنڊوڄام(ن ع) سنڌ جي ثقافتي ڏينهن جي سلسلي ۾ گورنمينٽ بوائز پرائمري اسڪول حاجي محمد اسماعيل لاکو ۾ شاندار تقريب منعقد ڪئي وئي، جنهن ۾ شاگردن روايتي سنڌي لباس اجرڪ ۽ ٽوپي پائي صوبي جي ثقافت کي پرپور انداز ۾ پيش ڪيو. ٻارن سنڌي گيتن تي رقص ۽ ٽيبلوز پيش ڪري شرڪت ڪندڙن کان خوب داد هٽ ...

ٽنڊوڄام: گورنمينٽ بوائز پرائمري اسڪول حاجي محمد اسماعيل لاکو ۾ منعقد ثقافتي تقريب جو ڏيک

حيدرآباد ۾ پاڪستان هيومين رائٽس فائونڊيشن جو مظاهرو

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) حيدرآباد جي سماجي تنظيم پاران ملاڪياڻي ۾ مبينا طور پڪين جي شڪار کان منع ڪرڻ تي فائرنگ ۾ قتل ٿي ويل ڳوٺائي جي ڪيس ۾ بااثر جوابدار کي پوليس پاران شامل نہ ڪرڻ خلاف ڪالهہ حيدرآباد پريس ڪلب سامهون احتجاجي مظاهرو ڪيو.

اسرا اسپتال ۾ ڊاڪٽرن ۽ عملي جي مبينا غفلت سبب نينگر جي فوت ٿيڻ وارو مامرو

وارثن پاران اسپتال جي ڪارڪردگي کي انسان دشمن قرار ڏيندي عدالت جو در کڙڪائڻ جو اعلان

اسرا اسپتال ۾ داخل ڪرائڻ وقت ڊينگي ۾ مبتلا منهنجي پٽ مراد علي جي طبيعت بهتر هئي: والد

ناتجربيڪار عملي جي غفلت سبب موت واقع ٿي آهي، هيلٿ ڪيئر ڪميشن ۾ درخواست ڏني آهي انصاف نہ مليو تہ احتجاج جو رستو اختيار ڪنداسين

مهراڻ يونيورسٽي المنائي ايسوسيئيشن جي ايگزيڪيوٽو ڪاميٽي جي گڏجاڻي

نون عهديدارن ۽ ايگزيڪيوٽو ڪاميٽي جي ميمبرن جي چونڊ لاءِ شيڊيول پڌرو

المنائي ايسوسيئيشن جون چونڊون 03 جنوري 2026 تي ٿينديون: پڌرائي ۾ اعلان

جامشورو(پ ر) مهراڻ يونيورسٽي المنائي ايسوسيئيشن (MUAA)جي ايگزيڪيوٽو ڪاميٽي جي گڏجاڻي 05 ڊسمبر 2025 تي انجنيئر طفيل احمد ميمڻ جي صدارت ۾ ٿي گذري، گڏجاڻي ۾ سال 2026-2027 لاءِ نون عهديدارن ۽ ايگزيڪيوٽو ڪاميٽي جي ميمبرن جي چونڊ لاءِ شيڊيول پڌرو ڪيو ويو آهي. اعلانيل تاريخن مطابق المنائي ايسوسيئيشن جون چونڊون 03 جنوري 2026 تي مهراڻ يونيورسٽي جي ...

صوبائي وزير ورڪس اينڊ سروسز ۽ جيل خانہ جات پاران کلي ڪچهري

کلي ڪچهري ۾ 100 کان وڌيڪ شهرين درخواستون ڏيڻ سميت شڪايتون ڪيون

ڪامورن کي هدايت ڪئي آهي تہ آفيسن ۾ ويهي ماڻهن جا مسئلا حل ڪيون: علي حسن زرداري

سنڌ جا رٽائر سرڪاري ملازم روڊن تي نڪري آيا، پگهار ۽ پينشن ۾ هڪ جيتري واڌ جو مطالبو

سنڌ پينشنرز گرينڊ الائينس طرفان مطالبن جي مڃتا لاءِ پريس ڪلب سامهون احتجاجي مظاهرو ڪيو ويو

پگهارن مان گروپ انشورنس ڪٽڻ باوجود رٽائر سرڪاري ملازمن کي گروپ انشورنس کان محروم ڪيو ويو آهي: اڳواڻ

سنڌ سرڪار جو قانون سمجهہ کان ٻاهر آهي تہ رٽائر ملازم کي حياتي ۾ پينشن نٿي ملي، هڪ ملڪ ۾ ٻہ قانون هلي رهيا آهن

ڪمشنر سکر ڊويزن عابد سليم قريشي جي ضياءُ الدين اسپتال آمد

ڌاڙيلن جي فائرنگ ۾ زخمي ٿيل پارس بکراڻي ۽ ظهور حسين سومرو جي عيادت

زخمي پوليس آفيسرن جو علاج اسان جي ماهر ڊاڪٽرز جي نگراني ۾ جاري آهي: انچارج

سکر(بيورو رپورٽ) ڪمشنر سکر ڊويزن عابد سليم قريشي شڪارپور ۾ پوليس پارٽي مٿان ڌاڙيلن جي حملي ۾ زخمي ٿيل ڊي ايس پي ظهور حسين سومرو ۽ ڊي ايس پي پارس بکراڻي جي عيادت لاءِ پهتو ...

سکر: ڪمشنر سکر شڪارپور فائرنگ ۾ زخمين جي ڊي ايس پي پارس بکراڻي ۽ ٻيا عيادت ڪري رهيا آهن

پيءُ جي ملڪيت تي قبضو ڪندڙ ويڳي پاءُ کان حصو ڏياريو وڃي: صائقہ سولنگي

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) مٽياري جي رهواسي بيرن صائقہ سولنگي، سعيده سولنگي ڪالهہ حيدرآباد پريس ڪلب ۾ پريس ڪانفرنس ڪندي وس وارن کان مطالبو ڪيو آهي تہ پيءُ جي ملڪيت تي قبضو ڪندڙ سندن ويڳي پاءُ خلاف ڪارروائي ڪري کين ملڪيت ۽ گهر ماڻ جائز حصو ڏياري تحفظ ۽ انصاف فراهم ڪيو وڃي ...

سکر: نيو پنڊ اسلام ڪالوني جي رهواسڻ ثنا لاشاري مڙس خلاف احتجاج ڪندي

پ پ ضلع دادو جو شهيد راڻي جي ورسي بابت اجلاس

شهيد راڻي عوام جي لاءِ جان جي قرباني ڏني هميشہ لاءِ امر ٿي وئي آهي: پير مجيب الحق

پيپلزپارٽي جا جيالا شهيد راڻي کي خراج عقيدت پيش ڪرڻ لاءِ ڳڙهي خدابخش پهچندا

دادو: پ پ ضلع دادو جو شهيد راڻي جي ورسي بابت اجلاس ٿي رهيو آهي

دس ايبل اتحاد سوشل ويلفيئر ايسوسيئيشن سکر پاران سيمينار

سکر(بيورو رپورٽ) دس ايبل اتحاد سوشل ويلفيئر ايسوسيئيشن سکر پاران معذورن جي عالمي ڏينهن جي سلسلي ۾ سکر جي گوٽ رساليور ۾ هڪ سيمينار ڪرايو ويو ...

شهدادڪوٽ منهنجو شهر آهي: يار محمد سومرو

شهر جا مسئلا واقعي گهڻا آهن پر سمورا مسئلا ترت حل ڪيا ويندا

صفائي سٿرائي جا مسئلا ترجيحي بنيادن تي حل ڪيا پيا وڃن: بار ۾ اظهار

شهدادڪوٽ: ميونسپل چيئرمين يار محمد سومرو ڪوسا لا چيمبر ۾ آمد ۽ ملاقات جو ڏيک

سکر جي علائقي نيو پنڊ اسلام ڪالوني جي رهواسڻ جو احتجاج

ثنا لاشاري پنهنجي اڳوڻي مڙس جي ظلمن ۽ پوليس خلاف ڏانهن

پوليس پنهنجي سائي آفيسر جي حمايت ڪري رهي آهي، انصاف ڪيو وڃي: ثنا

سماجي تنظيم ناٿو پي ڊي پي حيدرآباد طرفان تقريب

وڏي وزير جي ڪچي آبادي بابت صلاحڪار عمرڪوٽ ۾ کلي ڪچهري

مٺي ڳتن منشيات، ڊي سي عمرڪوٽ ۽ ان آفيس سان لاڳاپيل عملدارن جون شڪايتون

شڪايتون نوٽ ڪيون آهن کلي ڪچهري جي رپورٽ وڏي وزير سنڌ کي پيش ڪندس: نجمي عالم

خيرپور ۾ اينٽي ڪرپشن ڊي جي مناسبت سان جاڳرتا واڪ

گهوٽڪي ۾ ڪرپشن خلاف عالمي ڏينهن جي سلسلي ۾ ريلي

اينٽي ڪرپشن پوليس گهوٽڪي پاران ڪرپشن خلاف آگاهي ريلي ڪڍي وئي

بدعنواني هڪ ناسور آهي جيڪو معاشري جي بنيادن کي ڪمزور ڪري ٿو: سيف الله هاليپوٽو

جهول ويجهو شاهہ لطيف فائونڊيشن لطيفي جماعت جي گڏجاڻي

مقررن پاران لطيف سائين کي لفظن جي زبردست پيرا پيش ڪيا ويا

لطيف سائين جي 345 هين جشن ولادت جي تيارين ۽ انتظامن بابت اهم فيصلا ڪيا ويا

جهول: شاهہ لطيف فائونڊيشن لطيفي جماعت جي گڏجاڻي ٿي رهي آهي

عمرڪوٽ: وڏي وزير جي ڪچي آبادي بابت صلاحڪار عمرڪوٽ ۾ کلي ڪچهري ڪري رهيو آهي

گهوٽڪي: ڪرپشن خلاف اينٽي ڪرپشن پوليس پاران آگاهي ريلي ڪڍي پئي وڃي

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan
ABC CERTIFIED
متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال
ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد
روزاني عبرت
هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پهلوار پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي
روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي
Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191
Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk
اربع 10 ڊسمبر 2025ع

ڪرپشن خلاف جنگ- رڳو نعرا نه، عملي قدم گهرجن

ٽرانسپيرنسي انٽرنيشنل پاڪستان جي تازو جاري ڪيل نيشنل ڪرپشن پرسيپشن سروي 2025ع جي انگن اکرن هڪ ڀيرو ٻيهر اسان جي سامهون بدعنوانيءَ جو اهو ڳرو نقش رکيو آهي، جيڪو نه رڳو ملڪ جي سياسي ۽ معاشي ڍانچي کي ڪمزور ڪري رهيو آهي، پر رياست ۽ عوام جي وچ ۾ اعتبار جي اُڀورائي کي به وڌائي رهيو آهي. رپورٽ موجب ملڪ جي 77 سيڪڙو آبادي حڪومت جي ڪرپشن روڪڻ واري ڪارڪردگيءَ کان مڪمل طور تي مطمئن نه آهي، جيڪا صورتحال حڪومت جي حڪمت عملي تي سوالن جا وڏا نشان ڇڏي ٿي. جڏهن اهڙي وڏي اڪثريت احتسابي نظام تي بي اعتمادي ظاهر ڪري، تڏهن سمجهڻ گهرجي ته مسئلو گهرو آهي، جنهن کي رڳو نعرا ۽ فوٽو سيشن حل ڪري نٿا سگهن. اڪثر ماڻهن صوبائي حڪومتن کي مقامي حڪومت جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ ڪرپٽ سمجهيو آهي، جيڪا ڳالهه اختياري مرڪزيت کان خالي حڪمراني تي آڱر کڻڻ ٿي. پنجاب ۾ 70 سيڪڙو آبادي جو صوبائي حڪومتن تي بي اعتمادي ظاهر ڪرڻ ۽ بلوچستان ۾ حڪومت جي انسداد ڪرپشن ڪارڪردگيءَ تي 80 سيڪڙو عدم اطمينان ان حقيقت جو ثبوت آهي ته حڪمراني جي دعوائن ۽ عوامي احساسن جي وچ ۾ وڏو خال موجود آهي پوليس سرڪاري ٽينڊرن ۽ عدليه تي ڪرپشن جا سڀ کان وڌيڪ الزام عوام جي زبان تي آهن. پوليس تي 24 فيصد، پروڪيورمينٽ تي 16 سيڪڙو ۽ عدليه تي 14 سيڪڙو منفي تاثر ان ڳالهه جو اعتراف آهي ته جيڪي ادارا انصاف، جان ۽ مال جي حفاظت لاءِ ٺاهيا ويا آهن، اتي به ناانصافي جي ديوار بلند آهي. پنجاب ۾ پوليس جي ڪرپشن بابت تاثر 34 سيڪڙو تائين پهچڻ رياستي قانونن جي مڪمل ابتري جو عڪس آهي جڏهن ته سنڌ ۾ اسپتالن جي ڪرپشن جو 49 سيڪڙو تاثر ماڻهن جي حياتين سان کيڏڻ برابر آهي.

صحت جهڙو حساس شعبو جڏهن ڪرپشن جي ور چڙهي وڃي ته نتيجو رڳو مالي ڏوهه نٿو رهي، پر ماڻهن جي زندگيءَ سان سڌي ريت جڙيل ڏوهه بڻجي وڃي ٿو. اسپتالن ۾ دوائن جي فراهمي کان ڊاڪٽرن جي غيرقانوني فيسن ۽ فارما ڪمپنين جي گٺ جوڙ تائين سڀئي عمل عوام جي رڳ رڳ مان حق ڦرڻ برابر آهن. بلوچستان ۾ ڊاڪٽرن جي ڪرپشن جو تاثر 35 سيڪڙو هجڻ يا پنجاب ۾ فارماسيوٽيڪل ڪرپشن جو 30 سيڪڙو تائين هجڻ ڪنهن به صورت ۾ معمول جي ڳالهه نه آهي. اهو رڳو بدعنواني نه پر مستقبل جي نسلن جي صحتياب رهڻ کي خطري ۾ وجهڻ آهي. اها به هڪ تلخ حقيقت آهي ته احتساب لاءِ ٺهندڙ ادارا به عوام جي نظر ۾ اعتماد وڃائي چڪا آهن. 78 سيڪڙو شهري چاهين ٿا ته اينٽي ڪرپشن ادارن جو به پاڻ احتساب ٿئي، جو ته موجوده نظام شفافيت، آزاد نگراني ۽ سياسي عدم مداخلت جهڙين بنيادي ڳالهين کان محروم آهي جڏهن احتساب سياسي انتقام جي صورت اختيار ڪري وٺندو ته پوءِ ڪرپشن جو حقيقي خاتمو رڳو خواب بڻجي رهجي ويندو. عدالتن ۾ فيصلن ۾ دير، جاچ تائين محدود رسائي ۽ اختيارين جي بي جا مداخلت ڪرپشن کي وڌيڪ پاڙون مضبوط ڪرڻ جو موقعو ڏين ٿا. انهن سڀني ڳڻتي وارين حالتن جي باوجود هڪ مثبت پهلو به سامهون اچي ٿو ته ملڪ جي 66 سيڪڙو ماڻهن چيو ته ڪين سرڪاري خدمت حاصل ڪرڻ لاءِ رشوت نه ڏيڻي پئي. ان سان گڏوگڏ 58 سيڪڙو ماڻهن اها ڳالهه به تسليم ڪئي ته معيشت کي آءِ ايم ايف پروگرام ۽ ايف اي ٽي ايف مان نڪرڻ بعد ڪجهه استحڪام مليو آهي. هي عوامي تاثر ان ڳالهه جي علامت آهي ته ماڻهو مڪمل مايوسي جو شڪار ناهن ٿيا، پر بهتر حڪمراني ۽ ايماندار رويي جي اميد اڃا زنده آهي. بهرحال، عوام جو سياسي جماعتن جي فنڊنگ ۾ شفافيت لاءِ زور ڀرڻ، سرڪاري اشتهارن ۾ سياسي تشهير جي مخالفت، صحت شعبي ۾ سخت قانونسازي جو مطالبو ۽ ڪرپشن جي رپورٽنگ سسٽم کي عام ۽ محفوظ بڻائڻ جو مطالبو ٻڌائي ٿو ته ڪو به سماج پنهنجي تباهيءَ لاءِ رضاڪارانه رستو اختيار نٿو ڪري. 70 سيڪڙو شهري ڪرپشن رپورٽ ڪرڻ جي طريقن کان ئي ناواقف آهن. جنهن مان ظاهر آهي ته قانون موجود پر سهولت ۽ آگاهي نه هجڻ سبب عوام جي شرڪت ناممڪن بڻجي وڃي ٿي. حقيقت هيءَ آهي ته ڪرپشن خلاف جنگ صرف قانونن سان نه، پر ذهني ۽ ادارن جي سڌارن سان کٽي سگهجي ٿي. جيستائين ادارن مان سياسي اثر ختم نه ٿيندو، جيستائين احتساب بنا فرق سڀني لاءِ هڪجهڙو نه ٿيندو ۽ جيستائين شڪايت ڪندڙن کي تحفظ ۽ سهارو نه ملندو، تيستائين ڪرپشن جو خاتمو رڳو تقريرن تائين محدود رهندو. ملڪ اڳ ئي معاشي، سماجي ۽ سياسي بحرانن مان گذري رهيو آهي اهڙي وقت ۾ بدعنوانيءَ جي وڌ قومي مستقبل لاءِ خطرناڪ ترين خطرو بڻجي سگهي ٿي. هاڻي فيصلي جو وقت آهي. يا ته رياست ايمانداري، شفافيت ۽ انصاف جي رستي تي هلي عوام جو اعتماد بحال ڪري يا پوءِ ڪرپشن جي چنبي هيٺ مستقبل جي نسلن کي سزا ڀوڳڻ لاءِ ڇڏي ڏي. پاڪستان کي هاڻي اهو طئي ڪرڻو آهي ته ڇا اسان طاقتورن جي ڪرپشن کي تحفظ ڏينداسين يا پوءِ قوم جي تقدير بدلائينداسين. ڇو ته هڪ ڳالهه واضح آهي: ايماندار رياست بغير انصاف ممڪن ناهي ۽ انصاف بغير آزادي ۽ ترقي ممڪن ناهي.

GSP پلس جائزي واري مشن جو دورو

ڊاڪٽر مرزا اختيار بيگ

يورپين يونين جي ست رڪني مانيٽرنگ مشن، جيڪو جي ايس پي پلس ڊائريڪٽوريٽ جي صلاحڪار سرجيو باليرا جي قيادت ۾ ڪجهه ڏينهن اڳ پاڪستان پهتو هو، ان پنهنجي دوري ۾ پاڪستان کي ڏني ويل ڊيوٽي فري GSP Plus سهولت جي تجديد لاءِ انهن 27 ڪنوينشنز تي عملدرآمد جو جائزو ورتو، جن تي پاڪستان جي ايس پي پلس حاصل ڪرڻ لاءِ صحيحون ڪيون هيون. هي وفد يورپي ڪميشن جي انٽرنيشنل افيئرز، سياست ۽ واپار جي سينيئر ميمبرن تي مشتمل هو. وفد پنهنجي رهائش دوران انساني حقن جي وفاقي وزير سينيٽر اعظم نذير تارڙ، واپار واري وزير جام ڪمال خان ۽ 24 نومبر تي ڪراچيءَ ۾ فيڊريشن آف پاڪستان چيمبرز آف ڪامرس (FPCCI) ۾ پرائيويٽ سيڪٽر جي نمائندن سان ملاقاتون ڪيون. قومي اسيمبليءَ جو ميمبر ۽ ڪاروباري برادريءَ جو نمائندو هئڻ جي حيثيت سان مون کي به خاص طور تي ان اهم اجلاس لاءِ دعوت ڏني وئي هئي. هيءَ ملاقات پاڪستان لاءِ وڏي اهميت رکندڙ هئي، ڇو ته يورپي يونين جي 27 ملڪن لاءِ ڊيوٽي فري سهولت جي تجديد جو سڄو دارومدار ان ڳالهه تي هو ته جائزو مشن کي مطمئن ڪيو وڃي ته پاڪستان انهن سڀني 27 ڪنوينشنز تي عمل ڪري رهيو آهي. ملاقات دوران مانيٽرنگ مشن پاڪستان ۾ انساني حقن جبري گمشدگين، عورتن ۽ اقليتن جي حقن، چائلڊ ليبر ۽ موت جي سزا بابت پنهنجا خدشا پيش ڪيا. ان سان گڏ هتن ليبر قانون، ماحوليات، گورننس، سياسي عدم استحڪام ۽ اظهار راءِ جي آزاديءَ بابت به خدشا ظاهر ڪيا. يورپي مشن کي مون ٻڌايو ته ملڪ ۾ وڌندڙ دهشتگردي ۽ سنگين ڏوهن جي ڪري 2024 تائين 6 هزار 1 سئو 61 ڏوهارين کي موت جي سزا ٻڌائي وئي آهي، پر ڊسمبر 2019ع کان وٺي اڄ تائين ڪنهن کي به ڦاهيءَ تي ناهي چاڙهيو ويو ۽ گهڻين سزائون عمر قيد ۾ تبديل ٿي چڪيون آهن.

چائلڊ ليبر بابت يورپي يونين جي تحفظات تي مون واضح ڪيو ته علمي خريدار باقاعدي فئڪٽرين جو آڊٽ ڪن ٿا، جتي چائلڊ ليبر ۽ ڪيميڪل گندگيءَ جي ٽريٽمينٽ جي سخت پابندي ڪرائي وڃي ٿي. قانون جي ڀڃڪڙيءَ تي نه صرف آرڊر رد ڪيا ويندا آهن پر فئڪٽريءَ کي بليڪ لسٽ به ڪيو وڃي ٿو. تنهن ڪري پاڪستان جون ايڪسپورٽ انڊسٽريون عالمي معيارن تي سختيءَ سان عمل ڪن ٿيون. ياد رهي ته يورپي يونين انساني حقن جي ڀڃڪڙيءَ سبب سري لنڪا کان به GSP پلس واپس ورتو هو. چند ڏينهن اڳ يورپي يونين جي سفير رائمنڊوس ڪاروليس به خبردار ڪيو هو ته "پاڪستان کي اڃا گهڻو ڪجهه ڪرڻو پوندو ته جيئن هو اسڪيم جون شرطون پوريون ڪري سگهي"

آءِ ايم ايف پڻ پنهنجي تازين رپورٽن ۾ پاڪستان ۾ ڪرپشن ۽ گورننس تي شديد ڳڻتيءَ جو اظهار ڪندي ان کي حڪومت ۽ پارليامينٽ ٻنهي لاءِ 'چارج شيٽ' قرار ڏنو آهي. وفاقي ناڻي وزير محمد اورنگزيب پارلياماني ڪميٽيءَ کي ٻڌايو ته آءِ ايم ايف جا 15 اهم مطالبا 31 ڊسمبر 2025ع کان اڳ پورا ڪرڻا پوندا. جي ايس پي پلس سان منهنجي گهري وابستگي رهي آهي. وزيراعظم يوسف رضا گيلانيءَ جي حڪومت ۾ مون ٽيڪسٽائيل جي صلاحڪار طور يورپي يونين کي هڪ نئين نظرثانيءَ واري اسڪيم ڏني هئي، جنهن کان پوءِ پاڪستان کي جي ايس پي سهولت ملي منهنجو دوست ۽ پنجاب جو اڳوڻو گورنر چوڌري سرور به هن سهولت حاصل ڪرڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو هو.

يورپي يونين 2014ع ۾ پاڪستان کي 5 سالن لاءِ ڊيوٽي فري جي ايس پي Plus ڏنو جيڪو 2023ع تائين وڌايو ويو ۽ هاڻي 2027ع تائين وڌايو ويو آهي. جي ايس پي پلس تحت يورپي يونين پاڪستان جي 6 هزار 3 سئو کان وڌيڪ شين، خاص طور تي ٽيڪسٽائيل تي 9.6 سيڪڙو (800 ملين يورو) ٽيڪس ختم ڪيو. ان سان پاڪستان کي ڀارت، ترڪي، چين ۽ ويٽنام جي مقابلي ۾ وڏي ڪاميابي ملي. نتيجي ۾ پهرين پنجن سالن ۾ يورپي يونين وڃڻ واري ايڪسپورٽ ۾ 15 ارب ڊالرن جو اضافو ٿيو. پاڪستان جي يورپي يونين کي ايڪسپورٽ 9 ارب ڊالر (مجموعي ايڪسپورٽ جو 25 سيڪڙو يورپي يونين کان امپورٽ: 3.2 ارب ڊالر ڪل واپار: 12.3 ارب ڊالر رهيو. 2014ع کان 2022ع تائين اسان جي يورپي يونين ايڪسپورٽ ۾ 108 سيڪڙو اضافو ٿيو پر بدقسمتيءَ سان زرعي پيداوار، فشرين اسپورٽس، سرجيڪل سامان، آءِ ٽي، نارنگي ۽ انب جي مارڪيٽ ۾ پاڪستان پنهنجو مقام نه ٺاهي سگهيو.

مون جائزو مشن کان درخواست ڪئي ته پاڪستان مان سي فوڊ جي يورپي يونين ايڪسپورٽ تي پابندي ختم ڪئي وڃي. مون پنهنجي تقرير ۾ يورپي وفد جا مهرباني مڃيندي چيو ته جي ايس پي پلس جي سهولت سان نه فقط ايڪسپورٽ وڌي آهي پر هزارين نوجوانن کي نوڪريون مليون ۽ دهشتگرديءَ کان بچڻ ۾ مدد ملي. جنهن سان غربت ۾ به گهٽتائي آئي آهي 9 ڊسمبر تي منهنجي جرمنيءَ جي ڊپٽي هيڊ آف مشن سان ملاقات طئي آهي، جتي آئون انهن کان جي ايس پي پلس جي تجديد لاءِ جرمنيءَ جي حمايت جي درخواست ڪندس پاڪستان جي ٽيڪسٽائيل انڊسٽري اڳ ئي شديد بحران ۾ ڦاٿل آهي جيڪڏهن يورپي يونين ڊيوٽي فري سهولت واپس ورتي وئي ته پاڪستان جي ايڪسپورٽ تي سخت اثر پوندو ۽ ملڪ هن وقت اهڙو ڌڪو برداشت نٿو ڪري سگهي

نئين دفاعي نظام سان اوچي اڏام!

محمود شام

چار ڊسمبر 2025ع پاڪستان لاءِ هڪ اهم تاريخ ثابت ٿي آهي. اُن ڏينهن ملڪ اندر هڪ نئون تجربو ڪيو ويو، جنهن سان پاڪستان عملي طور هڪ نئين فوجي بندوبست يا عسڪري ڍانچي ۾ داخل ٿي ويو آهي. شهيد ذوالفقار علي ڀٽو جي دور ۾ جوڙيل جيڪو چيف آف اسٽاف وارو نظام هو، اهو هاڻي تبديل ڪيو ويو آهي ۽ هاڻي 'چيئرمين جوائنٽ چيفس آف اسٽاف ڪميٽي' واري اڳوڻي پوسٽ جي جاءِ تي هڪ نئون ۽ وڌيڪ طاقتور عهدو شامل ڪيو ويو آهي، جنهن جو نالو آهي ڪمانڊر ڊيفنس فورسز هن نئين عهدي جي مُدت به پنج سال مقرر ڪئي وئي آهي. بلڪل ائين جيئن ڪروڙين ووٽن سان چونڊجي ايندڙ پارليامينٽ جي مُدت پنج سال هوندي آهي يعني هاڻي ملڪ ۾ هڪ طرف چونڊيل حڪومت جي پنج سالا مدي جو تصور آهي، ته ٻئي طرف فوجي ڍانچي ۾ به هڪ اهڙو ئي پنج سالا مضبوط عهدو قائم ڪيو ويو آهي. نئين نظام تحت هر نئون آرمي چيف پاڻمرادو ڪمانڊر ڊيفنس فورسز به هوندو، يعني ملڪ جي دفاعي ادارن جو سڀ کان وڏو ۽ مرڪزي اختيار هڪ ئي شخص وٽ هوندو. پاڪستان جي قيام وقت جڏهن ملڪ ٺهيو، تڏهن سڀ کان پهريون وڏو فوجي عهدو 'ڪمانڊر اِن چيف' هوندو هو. وقت گذرندو ويو، نظام بدلجندو ويو، عهدن ۾ تبديليون اينديون ويون ۽ هاڻي اهو سفر وڌندي وڌندي ڪمانڊر ڊي فنس فورسز واري نئين منزل تي اچي پهتو آهي. هاڻي بحري، هوائي ۽ آرمي جون پنهنجيون الڳ الڳ قياداتون يعني پنهنجا پنهنجا چيف ته هوندا، پر آرمي چيف، ڪمانڊر ڊيفنس فورسز جي حيثيت سان، بحريه ۽ فضائيه ٻنهي جو به سربراهه هوندو هن کي 'يونٽي اِن ڪمانڊ' چيو ويندو آهي، يعني سڄي دفاعي قيادت هڪ مرڪزي ڪمانڊ هيٺ اچي وڃي. اهڙو تجربو ٻين ڪيترن ملڪن ۾ به ٿي چڪو آهي. پاڪستان ۾ جڏهن 1958ع، 1969ع، 1977ع ۽ 1999ع وارا مارشل لا لڳا، ته اهي به آرمي جي سربراهه طرفان لڳايا ويا. پوءِ اهي ئي سربراهه نه رڳو ملڪ جا حڪمران بڻيا، پر ٽيئي فورسن يعني آرمي، نيوي ۽ ائيرفورس به سندن ماتحت رهيون. رڳو فوج ئي نه، پر سڄو ملڪ، سڄي بيوروڪريسي، سڀ سرڪاري ادارا انهن جي حڪم هيٺ اچي ويا. اهو نظام ڪيئن رهيو؟ مارشل لا جا دور ڪيئن هلايا ويا؟ انهن بابت ڪيترن محققن تفصيلي ڪتاب لکيا آهن. حمودالرحمن ڪميشن جي رپورٽ ۾ به انهن معاملن تي ڳالهيون ملن ٿيون. ڪيترن ئي غير ملڪي ليکڪن ۽ صحافين به ان زماني جا حوالا ڏنا آهن. وري جيڪي جنرل رٽائر ٿي ڪتاب لکندا رهيا، تن به هن نظام بابت ڪٿي تنقيد ڪئي ته ڪٿي ساراهه پڻ ڪئي. هاڻي نئون بندوبست ٿيڻ بعد جوائنٽ چيفس آف اسٽاف ڪميٽي وارو عهدو مڪمل طور ختم ڪيو ويو آهي. 1976ع کان هلندڙ جيڪو هي تجربو آهي، اهو اصل ۾ ڪيئن رهيو؟ ان تي هاڻي هڪ بلڪل غيرجانبدار، يعني طرفدارين کان پاڪ تحقيق ٿيڻ گهرجي، ته جيئن صاف پتو پوي ته هن نظام جو فائدو گهڻو ٿيو يا نقصان ۽ هاڻي جيڪو نئون نظام شروع ڪيو ويو آهي، ان مان ڪهڙيون اميدون رکي سگهجن ٿيون. اهو به سنجيدگيءَ سان ڏسڻ گهرجي. هن وقت بظاهر ائين لڳي رهيو آهي ته هي سڄو نئون ڍانچو هڪ شخصيت جي ڪارڪردگي ۽ طاقت کي ذهن ۾ رکي تيار ڪيو ويو آهي. پر ايندڙ سالن ۾ جيڪڏهن هي نظام هلندو رهيو، ته شخصيتون ته بدلبيون ئي بدلبيون، سو اهي سڀ اختيار ۽ سهولتون، جيڪي موجوده ڪمانڊر ڊيفنس فورسز وٽ آهن، اهي ايندڙ ڪمانڊرن کي به پاڻمرادو ملنديون. ظاهر ۾ ته هن نظام جو دارومدار رڳو دفاعي ادارن تائين آهي، پر هن تاريخي لمحي تي پهرين ڪمانڊر ڊيفنس فورسز جيڪو بيان ڏنو آهي 'ملڪ هاڻي نيڪ ٿي ويو آهي ۽ توهان وڌيڪ بهتري ڏسندا. پاڪستان وڌيڪ اوچي اڏام پريندو' تنهن مان لڳي ٿو ته سندن ذهن ۾ رڳو دفاع جا تصور نه آهن. پر ملڪ جي مجموعي مستقبل بابت به سوچ موجود آهي. آرمي چيف معيشت، سيڙپڪاري، معدني وسيلن ۽ ملڪ جي اقتصادي اڳڀرائي بابت ٿيندڙ مڙني اهم اجلاسن ۾ حصو وٺندو رهيو آهي ۽ ڪافي اهم ۽ فائديمند مشورا ڏيندو رهيو آهي. ان ڪري صدر مملڪت ۽ وزيراعظم جي بيانن مان به اهو تاثر مليو آهي ته هو اهم رياستي معاملن ۾ آرمي چيف جي تجربي ۽ فراست مان فائدو وٺندا رهيا آهن. هتي اهو تاثر به قائم ٿي سگهي ٿو ته هاڻي ملڪ جي ترقي لاءِ سياسي جماعتن جي وابستگين کان مٿانهون ٿي ڪم ڪيو ويندو يعني پارٽيبازي يا ڌرپرستيءَ کان هٽي، رڳو ترقي کي ترجيح ڏني ويندي. اها به حقيقت آهي ته ميان محمد نواز شريف ۽ ميان محمد شهباز شريف پاڻ 1985ع جي غير جماعتي چونڊن جو ئي نتيجو آهن. آصف علي زرداري به جيتوڻيڪ 1987ع ۾ محترمه بينظير ڀٽو سان شادي ڪانپوءِ سڌو رياستي معاملن ۾ اثر وجهڻ شروع ڪيو، پر هن پڻ 1985ع واري غير جماعتي چونڊ ۾ نوابشاهه مان حصو ورتو هو. منهنجي هڪ درد ڀري اپيل آهي ته ملڪ جون يونيورسٽيون ۽ تحقيقاتي ادارا سنجيدگيءَ سان پاڪستان جي اهم شعبن جي ڪارڪردگي جو جائزو وٺن ۽ انهن جي روشني ۾ ملڪ جي مستقبل بابت واضح اشارا ۽ رپورٽون تيار ڪن ۽ سڀ کان اهم ڳالهه اها آهي ته اهڙين تحقيقن ۾ اهو خوف هرگز شامل نه هجي ته متان حڪمران ناراض ٿي پون. اها فڪر ته بلڪل به نه ٿيڻ گهرجي. ڇو ته اهي رپورٽون ته حڪمرانن جي رهنمائي ۽ صحيح فيصلا ڪرڻ لاءِ ئي ٺاهيون وينديون آهن. هاڻي، چار ڊسمبر 2025ع واري هن وڏي تبديلي ڪانپوءِ، سڀني يونيورسٽين ۽ تحقيقاتي ادارن کي ضرور اِهو ڏسڻ گهرجي ته ان ڏينهن پاڪستان تعليم، صحت، دفاع، زراعت، معيشت، واپار، صنعت، برآمدات، آئي ٽي، پيداوار، صوبن جي باهمي لاڳاپن، دهشتگردي جي خاتمي، ڪرپشن، پڙهيل لکيل ماڻهن جي شرح، غربت جي سطح کان هيٺ رهندڙ ماڻهن جي تعداد، انفراسٽرڪچر ريلوي، پُلن، ڊيمن آبپاشي، شاهراهن، سياحت ۽ ٽرانسپورٽ ۾ ڪهڙي پوزيشن تي بيٺو هو. ان ڪانپوءِ هڪ مخصوص مدت مقرر ڪري ڇڏجي ته اهي ادارا هر مهيني يا هر ٽن مهينن ڪانپوءِ قوم کي اصل حقيقي ۽ شفاف انگ اکر ڏيکارين. خاص طور تي انهن تبديلين ڪانپوءِ جيڪي پارليامينٽ جي 26هين ۽ 27هين آئيني ترميمن جي نتيجي ۾ نون عدالتي، قانوني ۽ دفاعي نظامن جي صورت ۾ سامهون آيون آهن. انهن رپورٽن مان صاف پتو پوندو ته ڪهڙي شعبي ۾ ترقي ٿي رهي آهي ۽ ڪيتري ٿي رهي آهي. اهو ڪم بلڪل اهڙو ئي ضروري آهي، جيئن ڊاڪٽر اسان جهڙن پوڙهن کان وزن، بلڊ پريشر آڪسيجن ۽ شوگر جا چارٽ هر مهيني تيار ڪرائيندا آهن ته صحت جو حال معلوم رهي. ساڳي ريت، هاڻي ان ڳالهه جو به جائزو وٺڻ ضروري آهي ته هن نئين نظام ڪانپوءِ پاڪستان جي آمريڪا پاليسي، اسرائيل پاليسي، هندستان پاليسي، مذهبي پاليسي، چين پاليسي، وچ اوڀر پاليسي، افغانستان پاليسي ۽ ايران پاليسي ۾ ڪهڙيون تبديليون اچن ٿيون ۽ اهي پاليسيون ڪهڙي طرف وڃي رهيون آهن. منهنجي مکيه گزارش هميشه اها هوندي آهي ته سڀ کان پهرين اسان پنهنجو گهر مضبوط ڪريون. پنهنجا مسئلا پاڻ حل ڪريون. اسان جي اولادن جي دل ۾ جيڪي سوال اڀرن ٿا، جيڪي فڪر کين ٽڙپائين ٿيون، تن جا جواب کين گهر اندر ئي ملڻ گهرجن ۽ پوءِ عصر نماز ڪانپوءِ پاڙي وارن سان لاڳاپا به مضبوط ڪجن. گهر مضبوط، پاڙو مضبوط، پوءِ شهر پاڻمرادو مضبوط ٿي ويندا. منهنجي سڀ کان وڏي خواهش اها ئي آهي ته جيڪي ڪم اسان جي پنهنجي ذميواريءَ وارا آهن، اهي ته گهٽ ۾ گهٽ اسين پاڻ ڪريون. نيپا واري المناڪ سانحي پوري ملڪ کي ڏک ۾ ڇڏيو آهي. کليل مين هول ۽ نيڪاسيءَ جو خراب نظام رڳو ڪراچي يا سنڌ جو نه، پر سڄي ملڪ جو مسئلو آهي. ٽن سالن جو ابراهيم موٽي ته ڪڏهن به نه ايندو پر سندس کِل، سندس صورت اسان جي دلن ۾ هڪ امانت ۽ هڪ خبرداري بڻجي هميشه رهندي. وزيراعليٰ سنڌ، ڪي ايم سي جي سينيئر ڊائريڪٽر ميونسپل سروسز اسسٽنٽ ايگزيڪيوٽو انجنيئر ميونسپل ٽائون گلشن اقبال، ايگزيڪيوٽو انجنيئر واٽر اينڊ سيوريج ڪارپوريشن، اسسٽنٽ ڪمشنر گلشن اقبال ۽ ٻه مختيارڪار معطل ڪيا آهن ان مان اهو صاف ظاهر ٿي ويو آهي ته ميونسپل خدمتن بابت ذميوارين جو پورو نيٽ ورڪ ڪهڙو آهي ۽ ڪهڙا آفيسر ڪهڙين شين جا ذميوار آهن. هاڻي رڳو ڪراچي يا سنڌ جا شهر نه، پر ملڪ جا سڀ شهر ڄاڻي سگهندا ته صفائي، نيڪاسي ۽ اهڙن مسئلن جو اصل ذميوار ڪير آهي. ايترن ڏينهن کان ته ذميواريون هڪ ٻئي تي وڌيون وينديون هيون. هاڻي ضروري آهي ته هر ٽائون جا رهواسي به سجاڳ ٿين ته اهڙن مسئلن ۾ رابطو ڪهڙن آفيسر سان ڪرڻو آهي. سوال اهو به ٿو ٿئي ته ڇا ڪراچي جي ٻين ٽائونن ۾ مقرر آفيسرن پنهنجي پنهنجي علائقي جو جائزو ورتو آهي؟ ڏٺو آهي ته ڪٿي ميونسپل سهولتون آهن ۽ ڪٿي نه آهن؟ منهنجي دعا آهي ته ٻيهر ڪو اهڙو حادثو ڪنهن معصوم ٻار سان پيش نه اچي ۽ آفيسر پنهنجي ذميواريءَ جو پاڻ احتساب ڪري وٺن، ته جيئن اهڙي تڪليف ڏيندڙ غلطي ٻيهر نه ٿئي.

سنڌ ڀرتل پرديسي پکي ۽ تحرڪ ۾ آيل شڪاري!

شاهد گل سمون

سنڌ، جنهن کي دنيا تهذيبي ورثي، محبت، مهمان نوازي، جرئت ۽ انسانيت جي ڌرتيءَ طور سڃاتي وڃي ٿي، اڄ ان ڌرتيءَ تي هڪ اهڙو ناسور پکڙجي ويو آهي، جيڪو نه رڳو ماحوليات کي نقصان ڏئي رهيو آهي پر سنڌ جي صديون پراڻي اخلاقي قدرن ۽ سماجي بنيادن کي پڻ کائي رهيو آهي اهو ناسور "شڪار جي نالي تي هلندڙ ڏنڊو" آهي. جيڪو سنڌ جي پوتارن، وڏيرن، سياسي بااثرن ۽ مقامي سرڪاري عملدارن جي ملي ڀڳت سان هڪ منظم ڪاروبار جو روپ اختيار ڪري چڪو آهي. سنڌ ۾ ٿيندڙ شڪار، جيڪو ڪجهه وقت اڳ ثقافت، مهماني ۽ تجربي جو علامت هوندو هو، اهو اڄ هڪ اهڙي شيءِ بڻجي ويو آهي، جنهن ۾ ڏاڍ، عورتن جي تذليل، قدرت طرفان پيدا ڪيل ناياب پکين کي مارڻ ۽ انساني حقن جي لتاڙ شامل آهن.

سنڌ ۾ جڏهن شڪار جي موسم اچي ٿي، تڏهن اصل ۾ ڏاڍ ۽ اخلاقي بگاڙ جو موسم شروع ٿيندو آهي. مقامي وڏيرن طرفان شڪار جي نالي ۾ ملڪي توڙي غير ملڪي مهمانن لاءِ پنهنجي گهرن جا در کوليا ويندا آهن. تڏهن اها مهمان نوازي، تفريح ۽ ثقافتي روايت نه پر اهو اصل ۾ اقتدار جي بازار هوندي آهي، جتي شڪار رڳو هڪ پکيءَ کي مارڻ هوندو آهي ۽ ان پردي پويان ملڪ، ماڻهن ۽ ماحوليات کي نيلام ڪيو ويندو آهي. اهڙا بااثر ماڻهو طاقت جي زور تي وڏيون وڏيون گاڏيون، هٿياربند ماڻهن جا ٽولا، سرڪاري پروٽوڪول، پوليس اهلڪارن جي تمام گهڻو تعداد ۽ ٻين ماڻهن جو ميڙ گڏ ڪندا آهن ۽ پرڏيهي مهمانن کي وٺي ايندا آهن. جيڪي اڪثر ڪري ڪنهن قسم جي قانون ۽ انساني قدر کي نه ڄاڻندا آهن. انهن ماڻهن کي هي ڏيهه رڳو ميدان لڳي ٿو، جنهن ۾ هو هٿيارن جا منهن کولي ڇڏين ۽ شڪار ڪري هليا وڃن سنڌ ۾ مقامي بااثر ماڻهو انهن شڪارين کي کُلي اجازت ڏين ٿا. چاڪاڻ جو انهن کي انهن غير ملڪي ماڻهن مان سياسي فائدا، پئسا ۽ عالمي سطح تي پنهنجو شخصي اثر وڌائڻ جي شوق هوندو آهي. انهيءَ شڪار جي نالي ۾ ٻيلن پڻ جو صفايو ٿي ويندو آهي. تلور، هرڻ، جهنگلي جيوت ۽ ٻين ناياب پکين جو نسل تباهه ٿيڻ لڳندو آهي ۽ ماحولياتي توازن کي اهڙو ڌڪ لڳندو آهي جو ڪيترائي علائقا اجڙيل ريگستان بڻجي ويندا آهن. پر اصل تباهي جانورن جي نه هوندي آهي، اصل تباهي انسان جي سماجي ڍانچي ۽ اخلاقي معيارن جي ٿيندي آهي.

سنڌ جي ڪيترن ئي ڳوٺن ۾ خوف ڇانيل هوندو آهي ته موجوده ڏينهن ۾ گهرن جا دروازا بند رکجن. عورتن کي ٻاهر نه ڪڍيو وڃي، ٻارن کي به پري نه ڇڏجي ۽ گهٽ ۾ گهٽ ڪنهن به بااثر جي رستي تي نه اچجي. ماڻهن کي ڄاڻ آهي ته شڪار جي نالي ۾ جيڪو قافلو نڪري ٿو، اهو ڪنهن قانون جي پابنديءَ وارو قافلو ناهي هوندو پر اهو وحشت، ڏاڍ ۽ بدمعاشيءَ جو قافلو هوندو آهي. مقامي پوليس کين پروٽوڪول ڏيندي آهي، جڏهن ته انتظاميه کين اجازت ڏيندي آهي ۽ حڪومت مهمانن کي خوش ڪرڻ لاءِ تلور، هرڻ ۽ ٻين ناياب پکين توڙي جانورن کي مارڻ جا لائيسنس ڏيندي آهي. سرڪار انهن ماڻهن کي ملڪي مهمان سمجهي الٽو مقامي ماڻهن تي پابنديون وجهي ٿي ته اهي شڪار وارن علائقن جي آسپاس نه وڃن. بااثر ماڻهو مهمانن کي خوش ڪرڻ لاءِ ڪڏهن ڪڏهن ڳوٺاڻن کان ڪم وٺي ڪري کين مزدوري به نٿا ڏين. ڪڏهن پوري ڳوٺ کي ڏينهن رات خدمت ڪرڻ جو چون ٿا ۽ ڪڏهن سڄو علائقو سيڪيورٽيءَ جي نالي تي بند ڪري ڇڏين ٿا. ان سڄي صورتحال ۾ جيڪو ماڻهو انڪار ڪري ٿو ته تنهن کي دشمن ثابت ڪري سندس خلاف ڪيس داخل ڪيو ويندو آهي، ڪيس ماريو ويندو آهي.

شڪار جي نالي ۾ هلندڙ هن ڪرپٽ نظام ۾ غيرقانوني هٿيار، منشيات ۽ ٻين غيرقانوني سرگرمين کي پردو ڏيڻ شامل هوندو آهي. مقامي بااثر انهن پرڏيهي شڪارين کي اهو سڀ ڪجهه مهيا ڪري بدلي ۾ انهن کان لامحدود فائدا حاصل ڪندا آهن. جيڪي کين وڌيڪ ۽ عوام کي وڌيڪ ڪمزور مضبوط ڪن ٿا. اهي عمل ايندڙ نسل کي تباهه ڪري رهيو آهي، جو ته اخلاق جي بنيادن کي ئي ناس ڪري ٿو. سنڌ ۾ جيڪي ڪيس شڪار جي نالي ۾ ٿين ٿا، تن جو حساب ڪير ڏيندو؟ اڃان وڌيڪ ڪيترا نوجوان تشدد جو شڪار ٿيندا؟ ڪيترين زمينن قبضي ۾ وينديون، ڪيترا ٻيل تباهه ڪيا ويندا، ڪيترا ڳوٺ ويران ٿيندا ۽ ڪيترين زندگيون برباد ڪيون وينديون. ان حوالي سان سرڪاري سطح تي ڪجهه به موجود ناهي، چاڪاڻ ته اهو سڀ طاقت جي ڇانوَ ۾ ٿئي رهي هوندو آهي.

سنڌي سماج ۾ هاڻي اهڙو ماحول پيدا ٿي چڪو آهي، جنهن ۾ ماڻهو خوف ۾ رهن ٿا، خاموشي اختيار ڪن ٿا ۽ پنهنجي ئي ڌرتيءَ تي پاڻ کي پرديسي محسوس ڪن ٿا. پر ان جي باوجود، سنڌ جي ماڻهن اندر بيچيني پيدا ٿيندي آهي. ماڻهو پنهنجن حقن لاءِ آواز اٿاري رهيا آهن. ماحولياتي تنظيمون ڪم ڪري رهيون آهن. نوجوان سوشل ميڊيا تي بااثر ماڻهن جي ظلم خلاف نڪتل آهن ۽ عالمي سطح تي به تلور جي غيرقانوني شڪار خلاف مزاحمت وڌي رهي آهي. اها مزاحمت شايد اڄ ننڍڙي هجي پر اها ئي اميد آهي. جيڪا هن ظلم تي روشني بڻجي سگهي ٿي. ان حوالي سان سنڌ جي تباهيءَ جو سلسلو تڏهن بند ٿيندو جڏهن شڪار کي عياشي نه پر ذميواري سمجهيو ويندو. جڏهن بااثر ماڻهوءَ کي عام شهريءَ جي برابر سمجهيو ويندو. جڏهن غير ملڪي مهمانن کي سنڌ جي ثقافت ۽ شڪاري جي حدن اندر ٻيهارڻو پوندو ۽ جڏهن اخلاقي قدرن کي سماج جي ۾ رکيو ويندو سنڌ جي حقيقي عظمت به تڏهن بحال ٿي سگهي ٿي. جڏهن شڪار جي بهاني هلندڙ هن پوري نظام کي ٽوڙي هڪ اهڙو سماج جوڙيو وڃي، جنهن ۾ عزت، امن، انصاف ۽ انسانيت سڀ کان اهم هجن.

Shahidgul.samo@gmail.com

سنڌ اندر عدالتي شادين جو وڌندڙ رجحان ۽ والدين جون قبرون!

غلام فاروق

اڄ جي هن ڪالم ۾ اسين ان موضوع تي ايتري ته کليل دل سان، ايتري ته تفصيل سان ۽ ايتري ته سچائيءَ سان ڳالهائينداسين جو هر لفظ اوهان جي دل تائين پهچي ويندو ۽ شايد ڪيترن ئي جوڙن جو فيصلو بدلجي وڃي جي ها اڄ جو موضوع آهي عدالتي شاديون هاڻي ته هر گهر ۾، هر محلي ۾، هر واٽ تي، هر آفيس ۾، هر ڪاليج جي ڪينٽين ۾، هر بس اسٽاپ تي هر واٽس ايپ گروپ ۾، هر ٽڪ ٽاڪ وڊيو جي ڪمينٽ ۾، هر فيسبوڪ پوسٽ هيٺ، هر يوٽيوب وڊيو ۾، هر ريڊيو پروگرام ۾، هر ٽي وي ٽاڪ شو ۾، هر اخبار جي سرخيءَ ۾، هر سماجي ميڊيا ٽرينڊ ۾، هر شاديءَ جي تقريب ۾، هر جنازي تي به بس هڪڙي ئي ڳالهه گونجي رهي آهي ته ڇوڪري ڀڄي وئي، ڇوڪرو ڀڄي ويو، عدالتي شادي ڪري ڇڏيائين، خاندان بدنام ٿي ويو، غيرت جو معاملو بڻجي ويو، جرڳو ويٺو فيصلو ٿي ويو ۽ پوءِ.... موت، طلاق، تباهي يا سڄي زندگيءَ جو افسوس

ڇوڪرا ۽ ڇوڪريون محبت جي نالي تي گهر ڀاتين کي لڪاءَ ۾ رکي، والدين جي مرضيءَ کي ٽوڙي ڪڏهن رات جو ٻه وڳي ته ڪڏهن صبح جو پنج وڳي ڪڏهن ڪورٽ جي پويان ننڍڙي هوٽل ۾ لڪي ويهي، ڪڏهن وڪيل جي چيمبر ۾، ڪڏهن پارڪ جي هڪ ڪنڊ ۾، ڪڏهن ڪنهن دوست جي گهر ۾، ڪڏهن ريل گاڏيءَ جي انتظار ۾، ڪڏهن بس ۾ سفر ڪندي، هٿ ۾ هڪ ننڍڙو اسٽيمپ پيپر ۽ گواهه (جن مان هڪ اڪثر وڪيل جو ملازم هوندو آهي)، هڪ وڪيل هڪ ننڍڙو سرٽيفڪيٽ جهلي سمجهندا آهن ته هاڻي سڀ ڪجهه حل ٿي ويو، هاڻي دنيا فتح ٿي وئي، هاڻي ڪوبه اسان کي جدا نه ٿو ڪري سگهي ڪِن لاءِ اها عشق جي سڀ کان وڏي فتح لڳندي آهي، ڪِن لاءِ نئين دور جي آزادي، ڪِن لاءِ سولو، سستو ۽ تيز رستو، پر جيڪي مذهب کي سمجهن ٿا، سماج کي سمجهن ٿا، خانداني قدرن کي سمجهن ٿا، زندگيءَ جي اونهي تلخي ۽ مٺاس کي سمجهن ٿا، سي ان کي وڏو گناهه، خانداني تباهي، سماجي موت ۽ سڄي زندگيءَ جو سڀ کان وڏو جوکو سمجهندا آهن

اسلام ۾ شاديءَ جو نظام دنيا جي سڀ کان خوبصورت، مڪمل ۽ منظم نظامن مان هڪ آهي الله تعاليٰ قرآن مجيد ۾ نه رڳو شاديءَ جي حوصلا افزائي ڪئي آهي پر ان کي نصف مذهب به قرار ڏنو آهي الله تعاليٰ فرمائي ٿو ته اسان توهان کي جوڙو جوڙو پيدا ڪيو ته جيئن اوهان هڪ ٻئي ۾ سڪون حاصل ڪريو پر ان سڪون جي لاءِ ڪجهه شرط پڻ مقرر ڪيا ويا آهن جن مان سڀ کان وڏو شرط آهي وليءَ جو موجود هجڻ نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم جا ڪيترائي واضح فرمان آهن جن مان هڪ جو ترجمو ته: "يعني وليءَ کان سواءِ ڪابه شادي ناهي" هيءَ حديث صحيح بخاري، صحيح مسلم، سنن ابي داود، ترمذي، نسائي، ابن ماجه سميت سڀني وڏن ڪتابن ۾ موجود آهي چارئي امامن وليءَ کي شرط قرار ڏنو آهي حنفي مذهب ۾ هڪ ننڍڙي رعايت آهي ته بالغ ۽ عاقل عورت پاڻ شادي ڪري سگهي ٿي پر اڪثريتي فقه، خاص ڪري شافعي، مالڪي ۽ حنبلي مذهب وارا ان کي به صحيح نه سمجهندا آهن معتبر علمن جتي طرح فرمايو آهي ته وليءَ کان سواءِ شادي صحيح ناهي جڏهن ڇوڪري عدالت ۾ وڪيل سان گڏ نڪاح نامو لکرائي ٿي ۽ وليءَ واري خاني ۾ "غير حاضر" يا "رضامندي نه ڏني" لکائي ٿي ته قانوني طور پاڪستان ۾ نڪاح صحيح ٿي ويندو آهي پر شرعي طور اڪثر علمن جي ويجهو معيوب يا بلڪل باطل آهي ان جو مطلب اهو ٿيو ته جيستائين خاندان مان ڪو ولي نئين سر نڪاح نه پڙهائي، تيستائين جوڙو حلال زوجيت ۾ نه آهي ۽ جسماني تعلق به حرام جي دائري ۾ اچي سگهي ٿو ڪيترن وڏن علمن جي فتويٰ آهي ته اهڙي شاديءَ مان پيدا ٿيندڙ اولاد تي به شرعي پابنديون لڳن ٿيون، وراثت ۾ به انهن جو حصو محدود ٿي سگهي ٿو هيءَ ڳالهه تمام سنگين آهي پر محبت ۾ انڌا جوڙا ان کي آسان سمجهي وڃن ٿا.

والدين ڏانهن منهنجي هٿ جوڙي دل جي گهراين سان گذارش آهي مائرون ۽ پيءُ جيڪڏهن اوهان جي ڌيءَ يا پٽ ڪنهن سان دل لڳائي ويٺو آهي ۽ ان ۾ ڪا وڏي شرعي يا اخلاقي خرابي نظر نه ٿي اچي ته مهرباني ڪري پنهنجي ضد، انا، ذات پات جي وڏائي مالي فرق جي فڪر کي پاسيرو رکي اجازت ڏيو اڄ جو دور تبديل ٿي چڪو آهي اسان ڌيئرن کي پڙهايو، انٽرنيٽ ڏئي ڇڏيو، نوڪريون ڪرايون، موبائيل هٿ ۾ جهليو، سوشل ميڊيا تي آزاد ڇڏيو پر جڏهن دل جو معاملو آيو ته کين ننڍڙي ٻار سمجهڻ لڳاسين جيڪڏهن اجازت نه ڏينداسين ته هو عدالتي شادي ڪندا ۽ پوءِ اسان جو به نالو سماج ۾ لٽجي ويندو مان پاڻ ڪيترين مائرن سان مليو آهيان، جيڪي روئي روئي چونديون آهن ته 'جيڪڏهن اسان اجازت ڏيون ها ته اڄ اسان جي ڌيءَ اسان سان گڏ رهي ها، هاڻي 10 سال ٿي ويا، منهن ئي نه ڏيکاريو ٻارن کي به ناني نانا جو منهن نه ڏسڻ ڏنو اسين عيدون اڪيلا ملهائيندا آهيون، جنازن تي به ڪوبه نه ايندو آهي، اسان جي آخري وقت ۾ به ڪير نه ايندو' تنهنڪري جيڪڏهن ڇوڪرو نمازي آهي، اخلاقي آهي، نوڪري يا ڪاروبار آهي ته کليل دل سان اجازت ڏيو جيڪڏهن ذات پات يا مالي فرق آهي ته به ويهي ڳالهه ٻولهه ڪريو ۾ دروازا بند نه ڪريو گفتگوءَ جو دروازو کليل رکندا ته جيئن عدالت جو دروازو بند رهي

جيڪي جوڙا اڳئي عدالتي شادي ڪري چڪا آهن انهن کي عملي صلاح آهي ته جلد کان جلد خانداني وارن وليءَ سان نئون نڪاح پڙهايو، والدين سان رابطو بحال ڪريو، معافي گهرو، ننڍڙي تقريب رکو، سٺو مثال قائم ڪريو ۽ قانوني دستاويز محفوظ رکو هاڻي ڪجهه تازا ۽ دردناڪ حقيقي واقعا ٻڌايان ٿو جيڪي صرف 2024ع ۽ 2025ع ۾ پيش آيا آهن

ڪراچي ۾ جنوري 2025ع ۾ هڪڙي 22 ورهين جي ڇوڪريءَ عدالتي شادي ڪئي ٻئي ڏينهن ئي ڀاءُ ۽ مامي گڏجي کيس گهر وٺي وڃي باهه ڏئي ساڙي ڇڏيو 18 ڏينهن کان پوءِ تڙپي تڙپي مري وئي لاڙڪاڻي ۾ مارچ 2025ع ۾ هڪ جوڙي کي شاديءَ کان پنجن مهينن کان پوءِ ڇوڪريءَ جي ڀاءُ ۽ سوٽن گڏجي ڪراچيءَ ۾ گهر تي حملو ڪري قتل ڪري ڇڏيو حيدرآباد ۾ آڪٽوبر 2024ع ۾ هڪ 19 ورهين جي ڇوڪريءَ عدالتي شادي ڪئي پر مالي تنگيءَ سبب طلاق گهري ته خانداني کيس زهر ڏئي قتل ڪري ڇڏيو

اهي واقعا صرف خبرون ناهن اهي ماڻهن جون تباهه ٿيل زندگيون آهن. روئندڙ مائرون آهن دل ٽٽل پيءُ آهن يتيم ٿيل ٻار آهن هاڻي سنگين نتيجن تي تفصيل سان ڳالهه ڪريون. شرعي طور وليءَ کان سواءِ نڪاح باطل يا شديد ڪراهت وارو آهي. جسماني تعلق به زنا جي دائري ۾ اچي سگهي ٿو اولاد تي به شرعي پابنديون لڳن ٿيون والدين جي ناراضگيءَ ۾ الله جي ناراضگي آهي، مالي تنگي، بيماريون ۽ ذهني پريشانيون اڪثر ان جو ئي نتيجو هونديون آهن وراثت ۾ سخت قانوني جنگ هلي ٿي. ٻارن جي ذهن ۾ گهٽتائيءَ جو احساس پيدا ٿيندو آهي سماجي بائيڪاٽ، طلاق جو وڏو تناسب، غيرت جي نالي تي قتل جو خطرو، گهٽ مهر سبب طلاق تي عورت جو مستقبل تباهه ٿي ويندو آهي

عدالتي شادي ڇو نه ڪرڻ گهرجي؟ ڇو ته اها شرعي طور خطرناڪ آهي، خانداني برڪت کان خالي آهي، سماج ۾ بدنامي آڻي ٿي، وراثت ۾ پيچيدگيون پيدا ڪري ٿي، ٻارن جي پرورش ۾ مشڪلاتون آڻي ٿي ۽ تڪليف جي وقت ڪوبه ساٿ نه ڏيندو آهي سماجي نتيجن ۾ خاندان منهن لڪائڻ لڳندا آهن. ڇوڪريءَ تي 'ڀڄي وڃڻ واري' جو ليبل لڳي ويندو آهي. مائٽ سڄي عمر ڳالهه ٻولهه نه ڪندا آهن. عيدون، شاديون، جنازا سڀ الڳ الڳ ٿي ويندا آهن آخر ۾ دل مان نڪتل گذارش آهي ته محبت ڪريو، ضرور ڪريو پر ان محبت ۾ ماءُ جي دل نه ٽوڙيو پيءُ جي سيني تي ڇُري نه هڻو جيڪڏهن والدين ضد ڪن ٿا ته صبر ڪريو، گفتگو ڪريو، دعا ڪريو پر انهن کي هميشه لاءِ وڃائي نه ويهو ڇو ته دنيا ۾ سڀ کان وڏي برڪت والدين جي دعا آهي ۽ سڀ کان وڏي بد دعا انهن جي دل ڏکائڻ آهي جيڪڏهن اوهان کي لڳي ٿو ته اوهان جي محبت سچي آهي ته پوءِ ان کي الله تعاليٰ جي رضا سان، والدين جي خوشيءَ سان، خاندان جي برڪت سان حلال ڪريو ڇو ته محبت جو سچو امتحان اهو ناهي ته توهان هڪ ٻئي لاءِ ڪيترو قربان ٿيو پر اهو آهي ته توهان پنهنجي ماءُ پيءُ لاءِ ڪيترو صبر ڪيو الله تعاليٰ اسان سڀني جي گهرن ۾ سڪون وجهي، والدين جي دلين ۾ اطمينان وجهي ۽ اسان جي نئين نسل کي اهڙي محبت نصيب فرمائي جو ان ۾ والدين جو ساٿ به هجي، انهن جي دعا به هجي ۽ آخرت ۾ به سڪون هجي آمين يا رب العالمين

(ليکڪ ماهر اقتصاديات، شماريات ۽ پي ايڇ ڊي ريسرچ اسڪالر (Ai)(يونيمارڪوني يونيورسٽي، اٽلي)، ايڊيشنل ڊائريڪٽر، ريسرچ ۽ پوسٽ گريجوئيٽ اسٽڊيز ايشين انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز جي عهدي تي فائز آهي).

اقتدار بابت مفڪرن جا فڪر پريا نُڪتا...!

اعجاز ممنائي

اقتدار معنيٰ طاقت، قوت، پهچ، وسعت، عزت، مرتبو درجوءِ عهدو ان ڪري هرڪو چاهي ٿو ته مان اقتدار ماڻيان هڪ گهرجي فرد کان شروع ٿيندڙ اقتدار جو دائرو تمام گهڻو وسيع آهي پر ان لاءِ اهليت جو هجڻ لازمي هجي ٿو پر جيڪڏهن نااهل کي اقتدار جي ڪرسيءَ تي ويهارجي ته اهو گهر کان دنيا تائين نقصانڪار ثابت ٿئي ٿو ۽ ملڪي چرخو سٺو هلڻ بجاءِ اُبتو هلائڻ لڳي ٿو ان ڪري چيو ويندو آهي ته گهر جي ذميواري نڀائڻ لاءِ عقلمند فرد جو هجڻ لازمي آهي، جنهن کي فيصلي ڪرڻ جي قوت هجي

ان بابت مشهور مفڪر ميڪياوليءَ جو خيال آهي ته 'اقتداري طاقت حاصل ڪندڙ کي هوشيار لومڙ ۽ ٻي ڊپي شينهن وانگر هجڻ گهرجي جڏهن ته پنهنجي طاقت بچائڻ لاءِ کيس سخت قدم کڻڻ کان گهٻرائڻ نه گهرجي ڇو ته انسان فطري طور ذاتي مفادن لاءِ ئي ڪم ڪندو آهي' مائيڪل فوڪالٽ جو خيال آهي ته 'رياست جا سمورا شعبا اقتداري طاقت سان سلهاڙيل آهن زندگيءَ جو هر شعبو اقتداري طاقت جي حڪمت عملين سان هلي ٿو' ميڪياوليءَ جي نظر ۾ اقتدار جي طاقت اخلاق، مذهب ۽ انساني پابندين کان آزاد آهي طاقت جو اصل مقصد طاقت جي بچاءَ ۾ آهي' جڏهن ته مائيڪل فوڪالٽ جو خيال هو ته 'طاقت جو سرچشمو حُڪمران طبقو نه پر سماج جو هر شعبو آهي اقتداري طاقت سان عوام مٿان زبردستي حُڪمراني ڪري نٿي سگهجي' مائيڪل فوڪالٽ اقتداري طاقت جي ميڪاولين تصور جي نفي ڪري ٿو هُن جو خيال آهي ته 'طاقت ۽ ڄاڻ (علم) به ڌار شيون ناهن بنيادي طاقت ڄاڻ ۽ علم آهي' جڏهن ته انگلنڊ جي ٻن وڏن فلاسافرن ٿامس هابس ۽ جان لاڪ جا به اقتداري طاقت جي باري ۾ ڪنهن قدر خيال مختلف رهيا آهن ٿامس هابس وٽ اقتدار جو تصور سياسي سطح تائين محدود ناهي رهيو، هُو انسان کي جنگ ۽ خوف جي حالت ۾ ڏسي ٿو ۽ اقتدار کي اهڙي طاقت سمجهي ٿو، جيڪا زندگيءَ جي هر شعبي ۾ امن نظم ۽ ضبط قائم ڪرڻ جي صلاحيت رکندي هجي جڏهن ته جان لاڪ اقتدار کي ماڻهن جي رضا سان آنڌل طاقت ۽ امانت سمجهي ٿو، جنهن جو مقصد فرد جي آزادي ۽ حقن جو تحفظ آهي

روسو وري اقتدار جي اخلاقي حيثيت تي زور ڏئي ٿو ۽ چوي ٿو ته 'اقتدار جو اصل سرچشمو عوام آهي ۽ عوام جي گڏيل مرضيءَ سان قائم ڪيل اقتدار ئي پائيدار هجي ٿو' جڏهن ته مارڪس جي نظر ۾ اقتدار معاشي ۽ طبقاتي ڍانچي جو نتيجو آهي ۽ طاقت جو استعمال اقتصادي ۽ معاشي وسيلن مٿان ڪنٽرول ڪرڻ آهي بنيادي ڳالهه اها آهي ته اقتدار عوام کي منظم ڪري ٿو، اختيار ان کي قانوني ۽ اخلاقي جواز ڏئي ٿو ۽ وري انتشار تڏهن پيدا ٿئي ٿو جڏهن اقتدار ۽ اختيار ۾ توازن برقرار رهي نٿو سگهي تڏهن نوان سماجي ۽ سياسي امڪان پيدا ٿين ٿا. آمريڪن تاريخدان ۽ فلاسافر هانا آرنٽ رڳو اقتدار جو جمهوري تصور پيش ڪيو هو جنهن جو چوڻ هو ته 'اقتدار جبر ۽ تشدد تي ٻڌل نه پر عوام جي گڏيل رضا سان آنڌل اجتماعي نظام آهي' انساني سماج ۾ اقتدار جو تصور اڄ به گهڻو پيچيده آهي ائين جيئن صديون اڳ هو اقتدار جو صحيح استعمال سماج ۾ انصاف، امن ۽ ترقيءَ جو سبب بڻجي ٿو جڏهن ته غلط استعمال ظلم، بيچيني ۽ انتشار جو سبب بڻجي ٿو اقتدار، اختيار ۽ انتشار بنيادي طور ٽنهي طاقتن جي توازن سان ٿئي ڪنهن به سماج جي پائيدار ترقي ۽ انساني شعور جي ارتقا جي ضمانت بڻجي ٿو.

انساني سماج ۾ اقتدار کان پوءِ هميشه اختيارن جو غلط استعمال ٿيو آهي اقتداري طاقت جي اچڻ کان پوءِ طاقتور ڌرين اختيارن جو استعمال هميشه پنهنجي مفادن لاءِ استعمال ڪيو آهي، جنهن جي نتيجي ۾ هميشه 'انتشار' جنم ورتو آهي جنهن سبب پوري قوم پريشانيءَ جي عالم ۾ ورتل آهي ڪوبه انسان دنيا ۾ خوش نظر نه ٿو اچي ايتري تائين جو اقتدار جي ڪرسيءَ تي ويٺل شخص کي به سڪون نه آهي مولا علي ع فرمايو "هڪ هزار عالمن کي شهيد ڪرڻ سان به ايترو نقصان نه ٿيندو آهي، جيترو هڪ جاهل کي اقتدار تي ويهارڻ سان ٿيندو آهي" پاڻ ع وڌيڪ فرمايو ان ته "اقتدار، طاقت ۽ دولت ملڻ سان ماڻهو بدلبو ناهي پر بي نقاب ٿيندو آهي. ڪفر جو معاشرو ته هلي سگهي ٿو پر ناانصافيءَ وارو معاشرو نه ٿو هلي سگهي" پاڻ فرمايائون ته "دنيا جي حاڪمن سان جنگ ڪرسيءَ ۽ اقتدار جي ڪري ڪئي وئي هئي، مگر آئون واحد حاڪم آهيان جنهن سان جنگ فقط انصاف ڪرڻ جي ڪري ڪئي وئي آهي" پاڻ وڌيڪ فرمايائون ته "اقتدار جي نشي ۾ پنهنجا همدرد نه وڃايو، ائين نه ٿئي جو اقتدار يا طاقت به هلي وڃي ۽ ڪو همدرد به نه رهي" مطلب ته اقتدار طاقت ۽ ڪرسي اچڻي وڃڻي شيءِ آهي مخلص همدرد، دوست ۽ ساٿي مشڪل وقت ۾ زندگيءَ جو سرمايو هوندا آهن انهن جو قدر ڪرڻ گهرجي انهن کي اهميت نه ڏيڻ سان پنهنجي اهميت به نه رهندي

افلاطون پنهنجي مشهور ڪتاب (Republic) ۾ لکيو آهي ته (The measure of a man is what he does with Power) يعني ماڻهوءَ جي اصل پرک تڏهن ٿيندي آهي جڏهن کيس اقتدار يا طاقت حاصل ٿيندي آهي) ان جو مطلب اهو ٿيو ته اقتدار وڏو امتحان هوندو آهي اقتدار کان پوءِ مليل اختيارن جو صحيح استعمال ماڻهوءَ جي اخلاقي ۽ فڪري صلاحيتن جي اصل پرک هوندو آهي عام طور ڏٺو ويو آهي ته ڪيترائي اهڙا ماڻهو آهن، جيڪي اقتدار دوران تڪبر ڪندا آهن ۽ معزولي وقت ذلت جو شڪار بڻجندا آهن. ياد رکڻ گهرجي ته اقتدار جي پوڄارين جو عوام جي جيئڻ ۽ مرڻ سان ڪو واسطو ناهي هوندو انهن جو هدف ۽ مقصد ڪيئن به ڪري اقتدار حاصل ڪرڻ هوندو آهي ڇو ته اقتدار ۽ حڪومت ئي اهو واحد مهذب طريقو آهي، جنهن ذريعي عوام کي نپوڙي پنهنجي مرضيءَ مطابق ٽيڪس وصول ڪري سگهجي ٿو ۽ اقتدار جي ذريعي ئي اهو وصول ڪيل ٽيڪس جو پئسو پنهنجي عيش آرام ۽ تجوڙين جا منهن ڀرڻ لاءِ پنهنجي مرضيءَ موجب بغير ڪنهن خوف ۽ خطري جي استعمال ڪري سگهجي ٿو پر اقتدار جي ڪرسيءَ تائين پهچڻ لاءِ عوام جي ڪلهن جي مدد ضروري هوندي آهي، اڪيلو فرد ڀلي ڪيڏا به ٽپا ڏئي پر ڪڏهن به اقتدار جي ڪرسيءَ جي پائي تائين به نه پهچي سگهندو. عوام جهڙو اُٺ...... ان کي پنهنجو ڪلهو ڏيڻ لاءِ راضي ڪرڻ واري فن ۽ صلاحيت جو نالو سياست آهي، تڏهن ته چوندا آهن سياست عربي لفظ آهي، جنهن جي لُغوي معنيٰ جڙ گهوڙن کي تربيت ڏئي سواري لائق بڻائڻ آهي.

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب سول جج اينڊ جي ايم-II دوڙ
(روبرو جناب عنايت علي ميمڻ)
فيملي سوٽ نمبر 34 سال 2025

مسمات گلزادي ڌيءِ سونو خان شيخ رهندڙ ڳوٺ لياري ديهه-72 نصرت تعلقو دوڙ ....پلينٽف..خلاف:طارق عرف ڪوثر پٽ نور خان شيخ رهندڙ ڳوٺ طاهر پٽني دادو روڊ مورو تعلقو مورو ضلعو نوشهروفيروز سيل نمبر 0308-3402280، 0306-3402286....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف نڪاح ٽوڙائڻ فيملي ڪورٽ ايڪٽ 1964 لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 13-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول جج اينڊ جي ايم-II دوڙ

ڪورٽ نوٽيس

سيڪنڊ ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج ٽنڊو الهيار
سمري سوٽ نمبر 25 سال 2025

مير حسن ولد محمد حسين ذات سامٽيو رهندڙ گهر نمبر 304 شاهه لطيف ڪالوني ٽنڊو الهيار ....پلينٽف..خلاف: نور احمد ولد محمد بخش ذات اڙ رهندڙ گهر نمبر 318 اڙ پاڙو ٽنڊو الهيار تعلقو ضلعو ٽنڊو الهيار....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف سمري سوٽ رڪوري اماؤنٽ -/810000 روپيا لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 10-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سيڪنڊ ايڊيشنل ڊسٽرڪٽ جج ٽنڊو الهيار

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ سول/ فيملي جج اينڊ جي ايم-II ڊگهڙي
(روبرو جناب ارشد علي سمون)
فيملي سوٽ نمبر 112 سال 2025

مسمات فائزه ڌيءِ ڪيڙ ذات پتافي رهندڙ ڳوٺ فتح خان پتافي تعلقو جهڏو ضلعو ميرپورخاص...پلينٽف...خلاف: شهزاد پٽ الهداد ذات پتافي رهندڙ ڳوٺ فتح خان پتافي تعلقو جهڏو ضلعو ميرپورخاص....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف نڪاح ٽوڙائڻ لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 10-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن ...

ڪورٽ نوٽيس

عدالت ۾ جناب سينئر سول جج IV حيدرآباد
Rent Ex: App: 120/2025 Filed Rent App 19/25

عبدالرافع Pardar ولد نوشاد علي Pardar رهندڙ حاجي نور محمد روڊ گهر نمبر A/96-1753 سلاوٽ پاڙو حيدرآباد....ايپليڪينٽ...خلاف: شبير ولد حاجي محمد عباس رهندڙ گهر نمبر T 582/1 ٽنڊو ولي محمد ضلعو حيدرآباد ....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين ايپليڪينٽ رينٽ ايگزيڪيوشن درخواست داخل ڪئي آهي ايگزيڪيوشن آرڊر خلاف جيڪو تاريخ 02-10-2025 تي پاس ڪيو هن ڪورٽ سگهوري تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 18-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان ...

...

... آرٽيڪلزلاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 10-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-II ميرپورخاص

ڪورٽ نوٽيس

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-III ميرپورخاص
(روبرو جناب ساجد اقبال)
فيملي سوٽ نمبر 95 سال 2025

مسمات رمشا ڌيءِ غلام علي زال فيصل ذات پرڳڙي رهندڙ گهر نمبر 36 جوڻيجو ڪالوني ميرپورخاص....پلينٽف...خلاف: فيصل ولد متين ذات پرڳڙي رهندڙ ڳوٺ مستري انور پرڳڙي ڪوٽ غلام محمد ضلعو ميرپورخاص ....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف نڪاح ٽوڙائڻ، رڪوري آف ڏاوري آرٽيڪلز ۽ ميڊيڪل جي خرچي ۽ مينٽيننس لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 11-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-III ميرپورخاص

ڪورٽ نوٽيس

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-III ميرپورخاص
(روبرو جناب ساجد اقبال)
فيملي سوٽ نمبر 96 سال 2025

شريمتي انيتا ڌيءِ اوکهو ذات ڪولهي رهندڙ ڳوٺ سچل سانيڻ ٽنڊو آدم تاڪو ميرپورخاص ....پلينٽف..خلاف: هيمراج ولد تيجو ذات ڪولهي رهندڙ ويهومل داس ڪوٽ غلام محمد ضلعو ميرپورخاص 03049715790 ....ڊفينڊنٽ

نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:

جيئن ته مٿين پلينٽف جوڊيشنل سيپريشن رڪوري ڏاوري آرٽيڪلز اينڊ مينٽيننس لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ٿو ڪجي ته تاريخ 10-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-III ميرپورخاص

حلفيه بيان

جيئن ته آئون پنهنجي سابق زال غزاله سومرو ڌيءِ محمد صادق سومرو کي تاريخ 27 سيپٽمبر 2025 تي (03) طلاقون ڏنيون آهن ۽ منهنجو هاڻ ان سان شرعي رشتو باقي نه رهيو آهي پر غزاله سومرو منهنجي گهر کان وڃڻ وقت منهنجي فليٽ نمبر 9 الواحد ٽيرس-II فلور يونٽ نمبر 9 لطيف آباد جي رجسٽري دستاويزات جيڪي منهنجي نالي آهن ۽ زيورات ماليت تقريبن 30 لک رپيا ۽ NDFC سرٽيفڪيٽ جيڪي منهنجي نالي تي رجسٽرڊ آهن ماليت تقريبن 05 لک رپيا هي سڀ کڻي وئي آهي. مون اهو سڀ گهر جي الماري ۾ رکيو هو تنهنڪري غزاله سومرو جيڪا مذڪوره شيون کڻي گهران وئي آهي، اها ڳالهه رڪارڊ تي رکي وڃي. جيئن وقت ضرورت ڪم اچي

آغا فريد احمد ولد آغا شفيع محمد
شناختي ڪارڊ نمبر: 42000-5366096-5
رهندڙ فليٽ نمبر 09 الواحد ٽيرس سيڪنڊ فلور يونٽ نمبر 9 لطيف آباد حيدرآباد

...

بقايا	42	حوالي سان ريلي

ڪمشنر ڄامشوري شهزادو عمير جروار ڊپٽي ڊائريڪٽر اطلاعات خالد حسين ڪمبوه، ڊپٽي ڊائريڪٽر اينٽي ڪرپشن مونس احمد راهوجو سميت پوليس ۽ تعليم کاتي جي آفيسرن سول سوسائٽي جي ماڻهن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي.

...

اطلاع عام

پاران منقولهمهتاب احمد پيرواني /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم عائشه مهتاب شناختي ڪارڊ نمبر 4220193443024 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن 1. فهيم احمد (پٽ) 2. فرزين احمد (پٽ) 3. رطاب مهتاب (ڌيءِ) 4. مهتاب احمد پيرواني (زوج) 5. دُعا مهتاب (ڌيءِ) 6. سعديه مهتاب (ڌيءِ) جيئن ته هن درخواست ۾ عوام الناس کي اشتهار ذريعي آگاهه ٿو ڪيو وڃي ته جيڪڏهن هن درخواست بابت ڪنهن کي ڪوبه عذر هجي ته هن نوٽيس جي ڇپجڻ جي (14) ڏينهن اندر هيٺ صحيح ڪندڙ وٽ حاضر ٿي عذر داخل ڪري

INCHARGE SFU, NADRA AWAMI MARKAZ KARACHI EAST-SFU

اطلاع عام

پاران منقولهحمزه شڪور /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم عبدالشڪور شناختي ڪارڊ نمبر 4220148629463 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن 1. ماريه شڪور (ڌيءِ) 2. حمزه شڪور (پٽ) 3. مهوش شڪور (ڌيءِ) 4. ثمينه ڪوثر (زوج) جيئن ته هن درخواست ۾ عوام الناس کي اشتهار ذريعي آگاهه ٿو ڪيو وڃي ته جيڪڏهن هن درخواست بابت ڪنهن کي ڪوبه عذر هجي ته هن نوٽيس جي ڇپجڻ جي (14) ڏينهن اندر هيٺ صحيح ڪندڙ وٽ حاضر ٿي عذر داخل ڪري

INCHARGE SFU, NADRA AWAMI MARKAZ KARACHI EAST-SFU

اطلاع عام

پاران منقولهعائشه مظهر /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم سيدمظهرعلي زيدي شناختي ڪارڊ نمبر 4220176102999 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن 1. مديحه شاه (ڌيءِ) 2. عائشه مظهر (ڌيءِ) 3. عفت شاه (ڌيءِ) 4. فائزه مظهر (ڌيءِ) 5. مهوش استخار (ڌيءِ) 6. سيد وقارعلي شاه (پٽ) 7. سيد دانش علي شاه (پٽ) جيئن ته هن درخواست ۾ عوام الناس کي اشتهار ذريعي آگاهه ٿو ڪيو وڃي ته جيڪڏهن هن درخواست بابت ڪنهن کي ڪوبه عذر هجي ته هن نوٽيس جي ڇپجڻ جي (14) ڏينهن اندر هيٺ صحيح ڪندڙ وٽ حاضر ٿي عذر داخل ڪري

INCHARGE SFU, NADRA AWAMI MARKAZ KARACHI EAST-SFU

اطلاع عام

پاران منقولهرمضان علی /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم احمدعلی شناختي ڪارڊ نمبر 4210117358883 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن 1. زرين تاج (پٽ) 2. عزيز ...

اطلاع عام

پاران منقولهصبا بی بی /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم فرزانه بی بی شناختي ڪارڊ نمبر 4220161827318 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن ...

اطلاع عام

پاران منقولهمقصود احمد پنهيار /غير منقوله جائيداد لاءِ وارثي سرٽيفڪيٽ بابت مرحوم عمراه زادي شناختي ڪارڊ نمبر 4520525970124 درخواست وصول ٿي آهي. چاٿايل مرحوم جا وارث ظاهر ڪيا ويا آهن ...

...

PID (I) 4780/25

ٽنڊوباگو لڳ پتافي برادري جي ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، مشهور زميندار قتل، سندس ٻه پٽ زخمي

ڳوٺ ڏٺي بخش پتافي ۾ پتافي برادري جي ٻن ڌرين ۾ ٽيڪٽر جي ڊرائيور کي مارڪٽ تان جهيڙو ٿيو

گولين لڳڻ سبب مشهور زميندار رئيس منظور علي پتافي ڏاڍي دي مارجي ويو، سندس پٽ امجد ۽ اعجاز زخمي ٿي پيا

مرحوم اباڻي قبرستان ۾ مٽي ماءُ حوالي، وڃي گولين هڻندڙ ملزم مذڪوره فوتي رئيس منظور پتافي جو ناٺي ۽ سڳو ڀائيٽو هو:ذريعا

ٽنڊوباگو (ت ر) ٽنڊوباگو لڳ ملڪاڻي شريف لڳ ڳوٺ ڏٺي بخش پتافي ۾ پتافي برادري جي ٻن ڌرين ۾ ٽيڪٽر جي ڊرائيور کي مارڪٽ تان جهيڙو گولين لڳڻ سبب ملڪاڻي شريف جو مشهور

بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 5

ٽنڊو محمد خان ۾ مرحوم مير مشتاق ٽالپر جي ٽيجهي ۽ پڳ جي رسم

ٽيجهي ۾ غلام مرتضيٰ جتوئي، نواب غني ٽالپر اسماعيل راهو عاقب جتوئي ۽ ٻين جي شرڪت

اڳوڻي صوبائي صلاحڪار مير علي نواز ٽالپر کي پنهنجي والد جي پڳ ٻڌائي وئي

ٽنڊو محمد خان (د ر) ٽنڊو محمد خان ۾ سنڌ جي جهوني پارليامينٽري سياستدان مير خاندان جي بزرگ شخصيت مرحوم مير مشتاق ٽالپر جي ٽيجهي جي رسم، سندس فرزند اڳوڻي ايم پي اي مير علي نواز ٽالپر کي پڳ ٻڌائي وئي، ٽنڊو محمد خان جي مير ڳاڙهن ۾ سنڌ جي جهوني پارليامينٽري سياستدان مير خاندان جي بزرگ شخصيت مرحوم مير مشتاق ٽالپر جي ٽيجهي جي رسم ادا ڪئي وئي جنهن ۾ نيشنل پيپلز پارٽي جي سربراهه غلام مرتضيٰ جتوئي،

بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 5

حيدرآباد جي ريلوي ڪالوني ۾ گهر ۾ باهه لڳڻ سبب عورت فوت

حيدرآباد (ڪرائيم رپورٽر) حيدرآباد جي ريلوي ڪالوني ۾ گهر ۾ باهه لڳڻ سبب عورت فوت ٿي وئي آهي ريسڪيو موجب ڪالهه شام جو چاڪيل علائقي ۾ گهر اندر ٻيل لنڊي جي ڪيڻ کي اچانڪ باهه لڳي جنهن سبب هڪ عورت عجيبان فوت ٿي وئي جنهن جو لاش سول اسپتال حيدرآباد

بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 5

ٽنڊو محمد خان: مرحوم مشتاق ٽالپر جي فرزند کي سنڌس والد جي پڳ ٻڌائي پئي وڃي

شڪارپور پوليس پاران مقابلي ۾ سنگين ڪيسن ۾ گهربل جوابدار کي مارڻ جي دعويٰ

جاڳن لنڪ روڊ تي ڌرجي اطلاع تي پهتاسين ته ڌوهارين انڌاڌنڌ فائرنگ شروع ڪري ڏني: پوليس

جوابي فائرنگ ۾ رستم واسي ڌوهاري نادر مهر مارجي ويو سندس 5 ساٿي فرار ٿي ويا

مارجي ويل ڌوهاري قتل، پوليس مقابلن، ڌرن ۽ ٻين سنگين نوعيت جي 11 ڪيسن ۾ گهربل هو

شڪارپور (د ر) شڪارپور جي علائقي اسٽورٽ گنج ٿاڻي جي حد ۾ پوليس پاران ڪارروائي دوران ڌرجي ڪوشش ناڪام بڻائي وئي جتي فائرنگ جي ڏي وٺ ۾ هڪ ڌوهاري جي مارجڻ جي دعوا ڪئي

بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 5

شڪارپور: مارجي ويل نادر مهر جو لاش پيل آهي

مٽياري ۾ صوبائي صلاحڪارن جي کليل ڪچهري شديد بدنظمي جو شڪار

ڪلي ڪچهري جاءِ ۾ تبديلي، ماڻڪ من پسند ماڻهن حوالي، مسئلا کڻي آيل سائل رهجي ويا

بلاول ڀٽو جي هدايتن تي کليل ڪچهريون منعقد ڪيون ٿا جيئن عوامي مسئلا حل ٿين: گيانچند ايسراڻي

مٽياري (د ر) پيپلز پارٽي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري جي هدايتن تي ڊپٽي ڪمشنر منعقد ڪئي کلي ڪچهري ۾ پيپلز پارٽي حيدرآباد ڊويزن جو صدر عاجز ڌامراهه ضلع

بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 5

فيصل آباد: شاگرديائيون پنجاب آرٽس ڪائونسل ۾ تصويرن جي نمائش ڏسي رهيون آهن

سڪرنڊ ويجهو نوجوان جو تشدد ٿيل لاش هٿ، وارثن ۾ ڪهرام

روهڙي ڪينال پرسان لاش جي اطلاع تي پوليس ڪٺائي اسپتال منتقل ڪيو

سجائيپ احمد نواز بروهي طور ٿيڻ تي ضروري ڪارروائي بعد لاش وارثن حوالي ڪيو ويو

سڪرنڊ (ن ع) سڪرنڊ کان 10 ڪلو ميٽر پري روهڙي ڪينال پرسان گهٽنا ڏنل لاش هٿ آيو آهي حد جي پوليس پنهل خان چانڊيو جي اطلاع تي همدرد فري ايمبولينس سروس واقعي واري هنڌ پهچي لاش ڪٺائي سول اسپتال نوابشاهه پهچايو جتي لاش جي سڃاڻپ پورهيت احمد نواز بروهي طور ڪئي وئي آهي جيڪو سڪرنڊ جي ڳوٺ جمال ڪيريو جو ٻڌايو پيو وڃي جنهن جو پوليس پاران وارثن کي اطلاع ڪيو ويو جن اسپتال پهچي لاش جي

بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 5

جي سي يونيورسٽي جي نئين وائيس چانسلر سان جي سي يو ايڇ جي وفد جي ملاقات

باڊهه لڳ ٻن موٽرسائيڪلن ۾ ٽڪر سبب 3 ڄڻا زخمي، اسپتال منتقل

باڊهه (ن ع) باڊهه - نصيرآباد روڊ تي ڏيرا پيٽرول پمپ پرسان ٻن موٽرسائيڪلن جي آمهون سامهون ٽڪرائجڻ جي نتيجي ۾ باڊهه جي ڦليپوٽ محلي جو رهواسي علي

ڳوٺ مزار خاصخيلي واسي حسين خاصخيلي جو لاش سڌوجا وٽان هٿ آيو

اطلاع تي پوليس ڪٺائي پوسٽ مارٽم بعد وارثن حوالي ڪيو، وارثن پاران جاچ جو مطالبو

مورو (ن ع) مورو ويجهو قومي شاهراهه سڌوجا وٽ ڳوٺ مزار خاصخيلي واسي حسين خاصخيلي جو چچريل حالت ۾ لاش هٿ، واقعي جو ڪارڻ معلوم نه ٿي سگهيو اهڙو اطلاع وارثن ۽ پوليس کي ڏنو ويو جيڪي واقعي واري هنڌ پهچي لاش ڪٺائي مورو اسپتال آندو جتي قانوني گهرجون پوريون ڪرڻ بعد لاش وارثن حوالي ڪيو ويو جتي وارثن جو چوڻ هو ته رات ميلي تي ويل هو معلوم ناهي ته ڪنهن گاڏي جو ٽڪر آهي يا ڪنهن ماري اڇلايو آهي اسان کي حقيقت جي ڪا معلومات

نوشهروفيروز ويجهو ٽرالر جو رڪشا کي ٽڪر، هڪ ڄڻو فوت، عورتن ۽ ٻارن سميت 4 زخمي

قومي شاهراهه تي مليائي باءِ پاس وٽ حادثي ۾ عزيز الله پنهور ڏڏي تي دم ڏٺي حوالي ڪيو

حادثي ۾ زخمي وسيم، آڪاش پنهور ۽ ٻن عورتن ۽ لاش پوليس ڪٺائي اسپتال منتقل ڪيو

قومي شاهراهه تي مليائي (نوشهروفيروز) ر باءِ پاس وٽ تيز رفتار ٽرالر جو رڪشا کي ٽڪر لڳڻ جي نتيجي ۾ هڪ ڄڻو عزيز الله پنهور موقعي تي فوت ٿي ويو جڏهن ته ٻن عورتن ۽ ٻارڙن سميت 4 زخمي ٿي پيا آهن

بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 5

خيرپور ۽ ان جي آس پاس ۾ ٻئي ڏينهن به ڪوهيڙي جو راڄ، ٽريفڪ جي رواني سخت متاثر

خيرپور (د ر) خيرپور ۽ ان جي آس پاس ۾ ٻئي ڏينهن به ڪوهيڙي جو راڄ ٽريفڪ جي رواني سخت متاثر حد نگاهه گهٽجي

باڊهه: حادثي ۾ زخمي ٿيل نوجوان کي اسپتال ۾ طبي امداد ڏني پئي وڃي

سجاول ۾ ڊي سي جي صدارت ۾ وراثت قانون تي سيشن منعقد

مفتي محمد حسن قاسمي شرعي وراثت جي اصولن ۽ حقيقي وارثن بابت آگاهي ڏني

اصل وارثن کي پنهنجو جائز حصو فراهم ڪرڻ لازمي آهي: محمد پيرل چانڊيو

سجاول (د ر) ڊپٽي ڪمشنر زاهد حسين رند جي هدايت تي ايڊيشنل ڊپٽي ڪمشنر ٽو محمد پيرل چانڊيو جي صدارت هيٺ دربار هال سجاول ۾ وراثت قانون بابت هڪ اهم سيشن منعقد ڪيو ويو جنهن ۾ سجاول ۽ ميرپور بٺورو جي مختيارڪارن، سپروائيزنگ ٽيپيدارن ۽ ٽيپيدارن شرڪت ڪئي اجلاس ۾ شرڪت ڪندڙن کي نامور عالم دين مفتي محمد حسن قاسمي اسلامي شرعي وراثت جي اصولن انهن جي عملي اهميت ۽ لاڳو ٿيڻ واري ضرورت بابت تفصيلي

بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوباگو مان 14 ڏينهن اڳ گهران نڪتل نوجوان جو تشدد ۽ گولي لڳل لاش هٿ

نوجوان ارشاد علي ميمڻ جو لاش ڏيپلو پوليس جي حدن مان مليو، ضروري ڪارروائي بعد تدفين

اسان جي نوجوان جي لڳي ڪنهن ته سان دشمني هئي جو بيدردي سان قتل ڪيو ويو: وارث

نوجوان جي بازيابي لاءِ عدالت ۾ درخواست پڻ داخل ڪئي هئي، قتل جي شفاف جانچ ڪئي وڃي

ٽنڊوباگو (ت ر) ٽنڊوباگو شهر مان 14 ڏينهن گهران نڪتل نوجوان ارشاد علي ميمڻ جو تشدد ۽ گولي لڳل لاش ڏيپلو پوليس جي حدن ۾ مليو آهي، فوتي نوجوان جو لاش ٽنڊوباگو شهر آندو ويو آهي جتي

بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 5

ٽنڊو باگو ۾ ڪولهي برادري جو ٻاڌرن خلاف احتجاجي مظاهرو، انصاف جو مطالبو

ٽنڊوباگو (ت ر) ٽنڊوباگو ۾ ميڊيا سينٽر آڏو ڳوٺ ولي محمد لغاري جي رهواسين

ٽنڊو باگو: عورتون مطالبن جي حق ۾ احتجاج ڪري رهيون آهن

حيدرآباد: ايڇ آر سي پي پاران انساني حقن جي عالمي ڏهاڙي جي موقعي تي ريلي ڪئي پئي وڃي

حيدرآباد: پينشنرز پاران مطالبن جي حق ۾ احتجاج ڪيو پيو وڃي